

Седемдесет въпроса отнасящи се за погребалните разпоредби

Автор:

Шейх: Мухаммед Салих Ел-
Усеймин

Аллах да опрости на него, на родителите му и на
мюсюлманите!

Изготвил:

Усман ибн Али Ел- Хубдан

Превел:

Емин Голев

Отпечатана е под надзора на благотворителната фондация на
Шейх Мухаммед ибн Салих Ел- Усеймин

Издателство Медар Ел- Уетан

В името на Аллах, Всемилоствивия, Милосърдния!

Въпрос 1: Какво трябва да направи намиращия се човек при онзи, при който настъпва смъртта? И четенето на сура „Ясин“ при човека, при който настъпва смъртта, присъства ли в суннета или не?

Отговор 1: В името на Аллах, Всемилоствивия, Милосърдния! Слава на Аллах и нека благослова и мира бъдат на нашия Пророк Мухаммед, над семейството и всичките му сподвижници. Посещението на болния е от задълженията, които имат мюсюлманите едни към други. Този, който посети болен е редно да му напомни за покаянието [теубето] и за това, което му е дълг от завещаването¹. Редно е да му напомни да запълва времето си със споменаване на Превеликия и Всемогъщ Аллах [зикр], защото болния има нужда от това нещо. И когато при човек започне да настъпва смъртта и присъстващия е убеден, че е настъпило това време, тогава трябва да му напомня да казва: "Ля иляхе илляллах"², така, както се споменава от Пророка /саллеллаху алейхи уе селлем/³. Така присъстващия човек споменава Аллах с подходящ глас, който да бъде чул от умиращия, за да му напомня и той да споменава Аллах.

Учените казват: „Не е редно да му се заповядва това, защото може да предизвика неприязън и нетърпимост при него и той да се възпротиви да каже: „Ля илехе илляллах.“, и по този начин да му бъде завършека лош. Напомня му се чрез дело, тоест да се изрича от човека при него...“ – и казават [учените]: - „...и когато [умиращия] го изрече, спомене Аллах казвайки: „Ля иляхе илляллах“, това нека се замълчи и да не му се говори за нищо след това, за да бъдат последните му думи: „Ля иляхе илляллах.“ И ако човека при когото настъпва смъртта проговори, тогава нека отново му се напомня да го каже, за да може последните му думи да бъдат: „Ля иляхе илляллах.“

Що се отнася до четенето на сура „Ясин“ при човека, при когото настъпва смъртта, това е суннет при много от учените, заради думите на Пратеника на Аллах /саллеллаху алейхи уе селлем/: „Четете Ясин при онези от вас, при които настъпва смъртта.“⁴ Обаче, за този хадис част от учените имат изказвания и казват, че е слаб. При тези, които го приемат за достоверен, при тях е суннет да се чете, а при тези, които го разглеждат като слаб не е – т.е. четенето на сура Ясин – суннет.

Въпрос 2: Известяването на близките на умрелия и приятелите му, за да се съберат за изпълнението на молитвата за него [дженазе намаза]..., това попада ли в забранените начини за оповестяване на смърт или е позволено?

Отговор 2: Това е от позволеното известяване за погребение. Затова Пророка /саллеллаху алейхи уе селлем/ е оповестил за смъртта на Ен- Неджаши, в деня когато е умрял.⁵ Също така, когато жената, която се грижела за джамията умряла и

¹ Тоест, неща, които е бил задължен да ги извърши приживе, но все още не ги е извършил, например: Не си е дал зекята, има поверени неща, които не е върнал на собствениците си, има заем, който трябва да бъде изплатен, има договорка, която трябва да изпълни и т.н.

² „Няма друг [истински] бог [достоеен да се обожествява с право] освен Аллах.

³ Доказателството е хадис предаден от Муслим, от Ебу Сеид Ел- Худрий /радийеллаху анху/, че е казал: „Пратеникът на Аллах /саллеллаху алейхи уе селлем/ каза: „Напомняйте на тези сред вас, при които настъпва смъртта да казват: „ля иляхе илляллах.““ Раздел: „Погребение“: 916.

⁴ Ебу Дауд, Раздел: Погребение: 3121; ибн Мадже, раздел: Погребение: 1448; Ахмед: 5/ 26, 27.

⁵ Погледни: Сахих Ел- Бухари: Раздел: Погребение: 1327; Муслим: Раздел: Погребение: 951.

сподвижните са я погребали без да известят Пророка */саллеллаху алейхи уе селлем/* затова, той им казал: **"Де да бяхте ме известили..."**⁶ Няма никакъв проблем да се известява за смъртта на определен човек, за да се съберат повече хора и да изпълнят молитвата за починал човек за него, защото това присъства в суннета. Що се отнася до разгласяването и оповестяването след погребението, това не е озаконено. Нещо повече, то попада в забраненото оповестяване.

Въпрос 3: Какъв е начина на извършване на гусл⁷ на умрял човек? И какво наставление ще отправите към търсещите религиозно знание по отношение на това и по отношение на въпроса, те да се ангажират с извършването на гусл на умрелите?

Отговор 3: Извършването на гусл на умрял човек се прави на скрито място, където не достигат погледите на хората и не присъстват други, освен този, който ще го мие и неговият помощник. След това се поставя плат на срамните му части [непрозиращо парче от пъпа до под колената] и се събличат дрехите му. Това се прави, за да не ги вижда никой, нито миещия го, нито който и да е друг. След това се почистват и измиват срамните части от мръсотии. След това му се извършва абдест, така както го извършваме за молитвата намаз, с изключение на това, че учените казват: "Не се вкарва вода нито в устата, нито в носа, а се намокря пачре плат и с него се изчиства устната кухина и ноздрите. След споменатото до тук се измива главата му и след това се измива тялото му, като се започва с дясната страна. Хубаво е във водата да се постави сидр [смлени/стрити листа от лотосово дърво], защото той почиства. Така главата и брадата се измиват с пяна от сидр. Също така е хубаво по време на последното измиване да се използва камфор или част от камфор, защото Пророка */саллеллаху алейхи уе селлем/* е повелил това на онези жени, които са извършвали гусл на дъщеря му, като им казал: **"Сложете за последното измиване камфор."** Или малко от камфор.⁸ След това се изсушава и се поставя в кефина⁹.

Да се извърши гусл на умрелия е колективно задължение¹⁰ [фард кифайе], както е известно. Ако го извършват една част от мюсюлманите, за другите отпада отговорността. Аз предполагам, че всеки, който се е заел да извършва гусл на умрелите е добре запознат с озаконения начин на извършването на гусуля, затова не е нужно търсещите религиозно знание да се ангажират с това. От друга страна търсещите религиозно знание може да са заангажирани с много по-важни неща от извършването на гусл на умрелите, това нека се извършва от хората, на които им е възложено от отговорните органи¹¹. Но, всички които се занимават с това трябва да бъдат обучени как се извършва гусл на умрял човек и как се облича в кефин, за да може да го извършват със знание. И Аплах знае най-добре!

Въпрос 4: Как се изпълнява намаз [молитва] за умрял?

⁶ Ел-Бухари, Раздел: Намаз: 458; Муслим, Раздел: Погребение: 956.

⁷ Изкъпването по определен начин описан в Исляма.

⁸ Предава го Муслим от Умму Атиййе

⁹ Бял плат, в който се увива тялото на умрелия.

¹⁰ Тоест, ако го извършат някои от мюсюлманите няма грях за никой, но ако никой от мюсюлманите не го извърши всички имат грях.

¹¹ В арабските държави учените, имамите и хората ангажирани с изучаване и преподаване на религията не се занимават с това, има си обикновени мюсюлмани, на които се плаща и те го извършват. Затова шейх Усеймин отговаря по този начин.

Отговор 4: Начина на изпълнение на дженазе намаза [молитвата за умрелия] е следния: Умрелия се поставя пред кланящия се, като Имама¹² застава при главата на мъжа и при средата на жената. След това се прави първият текбир¹³ и се чете сура Ел- Фатиха¹⁴. След това прави втори текбир и отправя благослов на Пророка /саллеллаху алейхи уе селлем/¹⁵. След това прави трети текбир и отправя дуа за умрелия. От известните призиви дуа в книгите на учените са... първо отправя обща дуа: **"Аллахумме- гфир ли хайина уе меййитина, уе сагирина, уе кебирина..."**, до края.¹⁶ След това се отправя специална дуа за умрелия, която присъства от Пророка /саллеллаху алейхи уе селлем/^{17,18}. И ако човек не знае тези дуи от суннета, тогава прави каквато може дуа¹⁹, но е важно дуата да е за умрелия, защото в този момент той има нужда от това. След това прави четвърти текбир, изчаква малко и дава селям.

Част от учените казват, че след четвъртия текбир се казва: "Раббена аатина фи- д- дунйя хасенет уе фи- л- аахирати хасенетен, уе кина азабе- н- нар."²⁰ И ако направи и пети текбир, няма проблем за това, нещо повече, то е от суннета.²¹ Редно и това да се извършва понякога, за да не се забрави суннета. По отношение на този [пети] текбир, аз не знам нищо да присъства, но ако има намерение да направи пети текбир, тогава нека раздели дуата между четвъртия и петия текбир. И Аллах знае най-добре!"

Въпрос 5: Какво е становището за отлагане на подготвянето на умрелия, измиването му с гусл, обвиването му в кефин и дженазе намаза, или самото погребение, за да може близките му да се приберат и да присъстват? Какви са правилата за това?

Отговор 5: Отлагането на подготовката на умрелия е в противоречие със суннета. Това е противоположно на повелята на Пророка /саллеллаху алейхи уе селлем/. Пратеника /саллеллаху алейхи уе селлем/ е казал: **„Извързвайте с погребението! Ако душата е праведна, това е добро, към което го носите, и ако е лоша, това е зло, което вие сваляте от вашите плещи.“**²²

Не е редно да се изчаква, освен ако е за кратко време, приблизително час- два. Що се отнася до отлагане във времето, това е престъпление към умрелия, защото когато близките на умрелия понесат тялото, душата на праведния човек казва:

¹² Водещия намаза.

¹³ Казва се „Аллаху екбер!“ , „Аллах е най- велик“, вдигат се ръцете наравно с ушите или рамената и след това се връзват на гърдите.

¹⁴ Това е първата сура от Корана „Елхамдуллиллахи рабии- л- аалемин...“. Според ханефиите се чете „Субханекеллахумме...“, но по- достоверното, е, че се чете сура Ел- Фатиха.“

¹⁵ Чете: „Аллахумме салли аля Мухаммед уе аля аали Мухаммед...“ и „Аллахумме барик аля Мухаммед уе аля аали Мухаммед...“, до края.

¹⁶ Виж: Книжката „Дуи и зикр“, стр. 92, (53) Дуа за покойник в дженазе намаз.

¹⁷ Виж: Книжката „Дуи и зикр“, стр. 90, (53) Дуа за покойник в дженазе намаз.

¹⁸ Забележка: Ако се отслужва дженазе за дете, тогава се отправя друга дуа.

¹⁹ Ако към момента не е наизусил една от определените дуи от суннета е достатъчно да каже:

"Аллахумме- фир леху уе- р- хамху!" – „О, Аллах, опрости му и го помилвай!". Най- доброто е да го каже на арабски, но ако не може се позволява на български, докато научи на арабски.

²⁰ „Господарю наш, дай ни добро в земния живот, и в отвъдния ни дай добро, и ни опази от наказанието в огъня!“

²¹ Муслим- Раздел: Погребение (957).

²² Ел- Бухари- Раздел: Погребение (1315). Муслим- Раздел: Погребение (944).

„Погребвайте ме по- бързо!“²³. Тя иска да избързат и да го погребат по- бързо, защото ѝ е обещано много добро и награда. И Аллах знае най- добре!

Въпрос 6: Озаконено ли е да се отслужва дженазе намаз за отсъстващ починал, безусловно?

Отговор 6: Правилното становище от становищата на учените, е, че дженазе намаз за отсъстващ човек не е озаконен, освен за онзи, на който изобщо няма кой да му изпълни дженазе намаз. Като например мюсюлманин, който е умрял сред немюсюлмани и никой не му е изпълнил дженазе намаз, задължение е да му се изпълни дженазе намаз [от отсъстващите мюсюлмани, които го познават]. Що се отнася до умрелия, на който му е остужен дженазе намаза, не е озаконено за него да се изпълнява дженазе намаз при отсъствие на тялото му, защото за това няма довод от суннета. Довода е само за случката с Ен- Неджаши²⁴, но на Ен- Неджаши никой не е бил отслужил дженазе намаз в страната му. Затова Пророка */саллеллаху алейхи уе селлем/* е отслужил дженазе намаз за него в Медина. И въпреки, че са умирали видни и известни личности, не се предава нищо по отношение на това Пратеника */саллеллаху алейхи уе селлем/* да им е отслужвал дженазе намаз в тяхно отсъствие.

Част от учените казват: За онзи, който е допринесъл за развитието на религията със знанието или богатството си, за него се изпълнява дженазе намаз в неговото отсъствие, а който не попада в тази графа, за него не се изпълнява. Друга част от учените казват, че безусловно може да се изпълнява дженазе за отсъстващ покойник, но това е най- слабото мнение.

Въпрос 7: Кой има най- голямо право да води дженазе намаза, Имама или най- близкия роднина?

Отговор 7: Ако дженазе намаза се изпълнява при джамия, тогава Имама има по- голямо право (имама на джамията), заради думите на Пророка */саллеллаху алейхи уе селлем/*: **"Да не заема един човек мястото на водачеството на друг във властта му."**²⁵ А ако се изпълнява дженазе намаза на друго място, а не в джамията, тогава по- голямо право имат най- близките му роднини. Ако няма най- близки роднини, тогава по ред, които са му най- близки.

Въпрос 8: Когато има няколко покойника, дали най- близко до Имама да бъде поставен най- знаещия или те са равни?

Отговор 8: Първо пред него се поставят мъжете след това жените. Малкото момче се слага пред малкото момиче. Ако имаме мъж, момче, което не е достигнало пълноление според Исляма, жена и момиче, което не е достигнало пълноление според Исляма, тогава подредбата им пред Имама е следната: Пълнолетния мъж, след това момчето, което не е достигнало пълноление, след това пълнолетната жена, след това момичето, което не е достигнало пълнолетие.

В случай, когато са от един вид, например няколко мъже, тогава най- близко до Имама е по- знаещия от тях. Така е, защото Пророка */саллеллаху алейхи уе селлем/* е постъпил по отношение на шехидите²⁶ при битката Ухуд, по следния начин: „Той

²³ Ел- Бухари- Раздел: Погребение (1380).

²⁴ Крала на Абисиния, който е приел Исляма по времето на Пратеника */саллеллаху алейхи уе селлем/*.

²⁵ Муслим- Раздел: Джамииите (673).

²⁶ Мъчениците, хората умрели заради вярата си.

повеляваше онзи, който знае повече от Корана да бъде по-напред в изкопания гроб.²⁷ Това е довод, че знаещия се поставя по-близо до Имама от другия.

Въпрос 9: Къде е мястото, където застава Имама при изпълнение на дженазе намаз на мъже, жени или деца?

Отговор 9: Мястото на Имама е при главата на мъжа и при средата на жената, независимо дали са възрастни или по-малки. При малкото момче Имама застава при главата му, а при малкото момиче при средата на тялото.

Въпрос 10: Какво е становището за оповестяване на пола на умрелите при дженазе намаз, когато те са много?

Отговор 10: Няма проблем за това, за да може хората да отправят дуа за него, ако е от мъжки пол да се използва мъжки род и ако е от женски пол, да се използва женски род. Но и да не се направи, пак няма проблем. Тези, които не знаят на какви хора отслужват дженазе намаз възнамеряват, че го отслужват на всички хора пред тях и техния намаз е правилен. И Аллах знае най-добре.“

Въпрос 11: По време на джума намаз има много починали, за които не стига мястото, може ли да се поставят настрана – по ширина – или трябва да им се кланят няколко отделни дженазета?

Отговор 11: Наведнъж се кланя на всички тях, като те са пред Имама един зад друг. Имама трябва да мине назад и тези зад него също, дори редиците да са много близо една до друга, защото тук няма нито руку²⁸, нито седжде²⁹.

Въпрос 12: Има ли доказателство да се събират по-голям брой хора за дженазето и какво е становището за това?

Отговор 12: Да! Присъства от Пророка /саллеллаху алейхи уе селлем/, че е казал: „За всеки един мюсюлманин, който е умрял и са му отслужили дженазе намаза четиридесет човека, които не съдружават с Аллах нищо, Аллах ще ги направи да се застъпят за него [на Съдния ден].“³⁰

Въпрос 13: Какво е становището за четенето на айет от Корана след сура Ел-Фатиха по време на дженазе намаза?

Отговор 13: Няма проблем човек да прочете нещо от Корана по време на дженазе намаза, след сура Ел-Фатиха, но без да удължава. И ако се задоволи само с Ел-Фатиха, това му е достатъчно, защото дженазе намаза се основава на улеснение, затова при него не се чете встъпителна дуа³¹. Човек търси убежище³² при Аллах и чете сура Ел-Фатиха.

²⁷ Виж в Сунен Ебу Давуд- Раздел: Погребение (3136) и Ет- Тирмизи- Раздел: Погребение (1016). Албани го определя като сахих.

²⁸ Определен поклон по време на молитвата намаз, при който човека с изпавени крака се навежда напред и прихваща колената с дланите си.

²⁹ Определен поклон, при който човек поставя на земята челото, носа, дланите, колената и възглавничките на пръстите на краката.

³⁰ Предава го Муслим, от ибн Аббас- Раздел: Погребение (948).

³¹ Както е при останалите намази, например да се чете „Субханекеллахумме...“ преди сура Ел-Фатиха.

³² Тоест казва: „Еузу билляхи мине- ш- шейтани- р- раджим.“ – „Търся убежище при Аллах от прокудения шейтан“, след това казва: „Бисмилляхи- р- рахмани- р- рахим.“ – „В името на Аллах, Всемилолюбивия, Милосърдния.“ и започва да чете сура Ел-Фатиха.

Въпрос 14: Каква е дуата за малкото дете, което е умряло?

Отговор 14: Учените споменават, че дуата за малкото дете, след като се прочете общата дуа³³, е да се каже:

اللَّهُمَّ اجْعَلْهُ فَرَطًا لَوَالِدَيْهِ ، وَ نُحْرًا ، وَ شَفِيعًا مُجَابًا، اللَّهُمَّ ثَقِّلْ بِهِ مَوَازِينَهِمَا، وَأَعْظِمْ بِهِ أَجُورَهُمَا، وَأَلْحِفْهُ بِصَالِحِ الْمُؤْمِنِينَ، وَاجْعَلْهُ فِي كَفَالَةِ إِبْرَاهِيمَ، وَقِهِ بِرَحْمَتِكَ عَذَابَ الْجَحِيمِ

Аллахумме- джалху фератан ли уалидейхи, уе зухран, уе шефиан муджабан.
Аллахумме секкил бихи меуазинехума, уе еазим бихи уджурахума, уе елхикху бисалихи- л- муминин, уе- джалху фи кефалети Ибрахим, уе кихи бирахметике азабе- л- джехим.

О, Аллах, направи го да бъде в позла на родителите му, актив [от награда при Теб], откликващ застъпник! О, Аллах, направи чрез него да натежат везните им, увеличи чрез него наградата им, събери го с праведните вярващи, направи го под попечителството на Ибрахим и чрез Твоята милост от силния огън на Джехеннем.

Може да отправи тази дуа, ако ли не, тогава каквато дуа се сети. В това отношение има обширен избор, няма достоверна дуа от суннета, на която да се опрем. И Аллах знае най- добре!

Въпрос 15: Какво е становището за четенето на сура Ел- Фатиха в дженазе намаза?

Отговор 15: Четенето на сура Ел- Фатиха по време на всеки намаз е основа [рукн³⁴], заради думите на Пророка /саллеллаху алейхи уе селлем/: **"Няма намаз онзи, който не е прочел Откриващата³⁵ сура от Корана."**³⁶

Няма разлика между дженазе намаза и другите намази, понеже намаза за мъртвец влиза в общото значение на думите на Пратеника /саллеллаху алейхи уе селлем/: **"Няма намаз онзи, който не е прочел Откриващата³⁷ сура от Корана."**

Въпрос 16: Онзи, който пропусне текбирите или един от тях, как трябва да ги допълни? Как е редно да се включи заедно с Имама в този намаз?

Отговор 16: Включва се в намаза заедно с Имама оттам, откъдето го е заварил, заради думите на Пейгамбера /саллеллаху алейхи уе селлем/: **"Това, което сте заварили отслужете го, а това, което сте изпуснали, допълнете го."**³⁸ И когато Имама даде селям, тогава човека допълва това, което е пропуснал³⁹, ако мъртвеца още е на мястото си и не се вдига. Но ако се опасява, че ще се понесе, тогава учените

³³ Виж: Въпрос 4.

³⁴ Нещо, без което намаза не е валиден и приет.

³⁵ Ел- Фатиха означава- Откриващата.

³⁶ Ел- Бухари, от Убадете ибн Ес- Самит- Раздел: Езан (756) и Муслим- Раздел: Намаз (394).

³⁷ Ел- Фатиха означава- Откриващата.

³⁸ Ел- Бухари- Раздел: Езан (635).

³⁹ Тук според глагола използват от писателя се разбира, че с допълване се има предвид , че човек следва последователността в намаза. Включва се заедно с Имама оттам, откъдето ги е заварил, но това за него е първи текбир, затова чете сура Ел- Фатиха, след това прави текбира заедно с Имама и това за него е втори текбир, чете салеуат на Пратеника /саллеллаху алейхи уе селлем/ и ако Имама тук направи четвърти текбир и даде селям, той прави трети, чете дуата за мъртвец, след това сам прави четвърти текбир и дава селям.

по фикх [ислямска теология] /Аллах да се смили над тях/ казват: "Той има извор да си допълни, или да направи последователни текбирите⁴⁰ и да даде селям заедно с Имама." И Аллах знае най- добре!

Въпрос 17: Кои са времената, в които ни е забранено да отслужваме молитва за мъртвец? И защо хората не отслужват дженазе намаз преди сутрешната молитва (ел- феджр) и преди следобедната (ел- аср), за да избегнат забанените времена, въпреки, че са се насъбрали, конкретно питам за двете свещени джамии в Мекка и Медина?

Отговор 17: Времената, за които има забрана да се отслужва дженазе намаз са три:

- Когато изгрява слънцето, докато се издигне колкото една стрела.
- Когато слънцето е преди връхната си точка на обяд- тоест малко преди да достигне зенита си, около десет минути.
- Когато остава до залеза му по- малко отколкото една стрела.

Това са трите времена на забрана, те се споменават в хадиса на Укбе ибн Аамир /Аллах да е доволен от него/, [който е казал]: **"В три периода от време Пратеникът на Аллах /саллеллаху алейхи уе селлем/ ни забрани да отслужваме намаз и да погребваме умрелите сред нас..."**⁴¹ След това споменал тези три времена.

Що се отнася до времето след сутрешния и следобедния намаз, за тях няма забрана да се отслужва дженазе намаз за умрял. Затова, няма нужда да се отслужва дженазе намаз пред тези два намаза- феджр и аср. И Аллах знае най- добре!

Въпрос 18: Какво е становището за стоенето прав заради погребението, преди мъртвеца да се постави за изпълнение на дженазе намаз и преди да се постави на земята, за да се погребне?

И какво е становището да се стои прав при самото погребване, имайки предвид, че хората когато се изправят за изпълнение на дженазе намаз при внасянето на умрелите в джамията те изоставят споменаването на Аллах след задължителния намаз⁴²?

Отговор 18: Суннет е човек да се изправи [и да застане прав], когато покрай него минава погребение, защото това е повеля на Пророка /саллеллаху алейхи уе селлем/⁴³. Що се отнася до изпълнението на дженазе намаз на умрелия след като Имама вече е дал селям, ние казваме: "Ако има много [закъснели] хора, които допълнват, тогава се изчакват, за да не пропускат превъзходството на дженазе намаза, и за да може повече хора да са отлсужили дженазе намаз за умрелия. Но ако

⁴⁰ Тоест един след друг, докато станат четири.

⁴¹ Муслим- Раздел: Намаза на пътниците (831).

⁴² В част от арабските държави дженазе намаза се изпълнява в джамиите и веднага след задължителния [фард] намаз, затова се повдига този въпрос.

⁴³ Предава се в хадис мерфуа [хадис, на който сподвижника свързва веригата с Пратеника /саллеллаху алейхи уе селлем] от Аамир ибн Рабииа: „Когато някой от вас види погребение, ако той не върви заедно с него, то нека застане прав и да изчака докато се оттеглят от него, или той да се оттегли от тях, или да бъде поставено преди да се оттеглят те от него.“ Ел- Бухари- Раздел: Погребение (1308) и Мусмим- Раздел: Погребение (958).

няма никой, който да допълва или е много малък броя им, тогава се продължава с погребението, за да не се разотидат хората.

Въпрос 19: Ако близките роднини на умрелия или тези, които го носят застанат отпред, вдясно на Имама за дженазе намаза, това има ли основа в божествените закони на Аллах и какъв е утвърдения суннет за това?

Отговор 19: Когато семейството на мъртвеца или хората, които го носят пред Имама дойдат отпред, те не изпълняват дженазе намаза нареждайки се наравно с Имама, нито от дясната, нито от лявата му страна. Те отслужват намаза нареждайки се на редиците заедно с останалите хора. Ако няма възможност да се наредят в редиците, тогава застават зад Имама, между него и първата редица. Когато хората са двама или повече, тогава не е озаконено да са отстрани на Имама. И ако няма никаква възможност да застанат зад Имама [заради многото хора и липсата на място], тогава се разпределят от двете му страни, дясна и лява, но не застават само от дясната му страна. В случай, когато човека е един и няма къде да застане, освен до Имама, като онзи, който сам е донел и е поставил малко дете пред Имама, тогава той застава от дясно до Имама. И Аллах знае най-добре!

Въпрос 20: Относно детето, което се роди умряло, дали безусловно му се изпълнява дженазе намаз или не?

Отговор 20: За пометнатото дете не се изпълнява дженазе намаз ако не му е вдъхната душата, но ако му е, тогава се изпълнява. Душата му се вдъхва, когато е на четири месеца, както се доказва с хадиса от ибн Мес'уд /Аллах да е доволен от него/, който е казал: „Пратеникът на Аллах /саллеллаху алейхи уе селлем/ ни разказа, а той е правдив и достоен да му се вярва, казвайки: „**Наистина сътворяването на всеки един от вас се събира в корема на майка му четиридесет дни като във формата на капка течност, след това за още толкова време е като късче сгъствена кръв, след това за още толкова е като късче сдъвкано месо, след това бива изпратено меляйке и то му вдъхва духа и [на това меляйке] му се заповядват четири неща: Да запише препитанието му, срока на живота му, делата му и дали ще бъде нещастен или щастлив.**“⁴⁴ Когато пометнатият плод е навършил четири месеца, тогава се изкъпва с гусл, облича се в кефин, отслужва му се дженазе намаз и се погребва заедно с мюсюлманите в гробищата. А ако не е достигнал четири месеца, тогава не се изкъпва с гусл, не се обвива в кефин, не му се отслужва дженазе намаз и се заравя където и да е по земята.

Въпрос 21: Озаконено ли е главата на мъртвеца да бъде всяко от Имама по време на дженазе намаза?

Отговор 21: Не знам за това да има нещо от суннета. Затова, редно е понякога Имама, който води дженазе намаза да поставя мъртвеца с главата му наляво, за да се поясни на хората, че не е задължително той да бъде с главата надясно. Има хора, които си мислят, че непременно главата на мъртвеца трябва да е от дясната страна на Имама, но за това няма довод.

Въпрос 22: Когато човек закъснее за дженазе намаза поради задръстване, изпълнение на потвърден суннет, допълване на задължителен намаз или други причини и не е успял да върви заедно с останалите, но е заварил погребението

⁴⁴ Ел- Бухари- Раздел: Началото на творението (3208) и Муслим- Раздел: Съдбата (2643).

преди да се приключи със самото заравяне, в такъв случай счита ли се, че е заварил погребението и има ли награда за него, за присъствието му?

Отговор 22: Когато закъснее за дженазе намаза поради обслужването на потвърден суннет [след задължителен- фард - намаз], тогава за него не се записва награда за изпълнение на дженазе намаз, защото той има възможност да отложи този суннет и да го отслужи след като се върне от погребението.

Що се отнася до човека, който е закъснял поради основателна причина, положил е всевъзможни усилия да пристигне на време и да участва в погребението, но възникнала пречка или хората са избързали, отслужили са дженазе намаза по рано и са тръгнали за гробищата, в такъв случай е логично да му се запише наградата, защото той е възнамерил и е извършил това, което е според силите му. Онзи, който възнамери нещо и извърши това, което е по силите му, за него си има пълна награда. Всевишният Аллах казва: „**А който напусне дома си, преселвайки се заради Аллах и Неговия Пратеник, и после го настигне смъртта, при Аллах му е отредена наградата.**“⁴⁵ Обаче, ако има възможност да му изпълни дженазе намаз в гробищата, то нека го изпълни.

Въпрос 23: Позволено ли е за онези, които са пропуснали дженазе намаза в джамията, независимо дали става въпрос за един човек или група хора, да отслужат дженазе намаза за мъртвеца в гробищата или при гроба му, след като е поребан?

Отговор 23: Да, за тях е позволено това. Обаче, ако могат да му отслужат дженазе намаза преди да бъде погренат, нека го направят. А ако пристигнат след като вече е погребан, тогава отслужват намаза на гроба му. Има доказателство, че Пророка /саллеллаху алейхи уе селлем/ е отслужвал дженазе намаз на гроб.⁴⁶

Въпрос 24: Когато човек е закъснял за задължителния намаз с Имама и го е изпуснал, а вече мъртвеца е поставен за изпълнение на дженазе намаз, тогава дали да отслужи дженазе намаза заедно с Имама или да си отслужи задължителния [фард] намаз?

Отговор 24: Отслужва заедно с Имама дженазето, защото задължителния намаз може да го завари и да го отслужи след това, но дженазето няма как, ще приключат с дженазе намаза и ще тръгнат.

Въпрос 25: Какво е становището за отслужването на дженазе намаз на човек, който не отслужва петкратния задължителен намаз или се съмняваме за положението му, или нямаме знание за това? Позволено ли е на близките му роднини да го поставят [пред Имама], за да му се изпълнява намаз?

Отговор 25: На онзи, който умре и се знае, че е умрял неотслужвайки намаза, не е позволено да му се отслужва дженазе намаз.⁴⁷ Такъв човек [това е според виждането

⁴⁵ Ен- Ниса: 100.

⁴⁶ Ел- Бухари- Раздел: Погребение (458) и Муслим- Раздел: Погребение (956).

⁴⁷ Бел. на преводача: Дали изоставилия изцяло намаза, който признава, че е задължителен и не го оспорва, е вярващ или не? За това има разногласие между учените. Имам Ахмед ибн Ханбел казва, че става неверник, а останалите три имама Ебу Ханифе, Шафий и Малик го определят като фасик- нечестивец извършващ от най- големите грехове, но не го изкарват от Исляма и не казват, че става неверник. Въпреки това, не е наша работа да посочваме с пръст определен човек и да казваме, че той е станал неверник, но е редно е всеки, който не изпълнява намаза да си извлече поука и да се поправи, да се покае и да прибегне към изпълнението му, защото иначе е на голяма опасност дори според Ебу

на Имам Ахмед ибн Ханбел и е подкрепено от писателя] е невярващ и е отрекъл се от Исляма, не му се отслужва дженазе намаз. Той ще бъде възкресен на Съдния ден заедно с фараона, Хаман, Карун и Убеййе ибн Халеф⁴⁸.

Що се отнася до онзи, в който се съмняваме за положението му, или нямаме знание за него- на такъв човек се кланя дженазе намаз. Така е, защото в основата си той е мюсюлманин до момента, в който не ни се изясни напълно, че той не е такъв. Но, няма проблем ако човек се съмнява какъв е мъртвеца да направи изключение по време на дуата [молитвата] казвайки: "О, Аллах, ако той е вярващ, опрости му, смили се над него..." Довода за изключението е това, което присъства за обвинилите съпругите си с прелюбодеяние, без да имат четирима свидетели. Когато мъжът направи *лиаан*⁴⁹ към съпругата си, на петия път казва: **"проклятието на Аллах да е над него, ако лъже."**⁵⁰, а тя му отговаря на петия път: **"А петия път гневът на Аллах да е над нея, ако мъжът е искрен."**⁵¹

Въпрос 26: Позволено ли е да се поставя условие при отправянето на два по време на дженазе намаз, като например да се рече: „О, Аллах, ако той е засвидетелствал с „ля иляхе иляллах“... и т.н. Това има ли основа в законите на Аллах?

Отговор 26: Няма проблем ,когато човек има силно [оправдано] съмнение за мъртвеца, да каже: : "О, Аллах, ако той е вярващ, опрости му, смили се над него...." Обаче, ако съмнението му не е силно, тогава не поставя условие, защото основното правило при мюсюлманите, е, че те си остават в Исляма.

Поставянето на условие по време на дуата има основа в религията, довода са словата на Аллах по време на ел- лиаан: : **"проклятието на Аллах да е над него, ако лъже."**⁵², а жената на петия път казва: **"А петия път гневът на Аллах да е над нея, ако мъжът е искрен."**⁵³ Другия довод е поставянето на условие, което се е случило от Сеад ибн Ебу Уекказ /*Аллах да е доволен от него*/, той е казал: "О, Аллах, ако този се е изправил за показност и слава, отнеми зрението му, удължи живота му и го подложи на изпитания."⁵⁴ Довод също са думите на Пратеника /*саллеллаху алейхи уе селлем*/,

Ханифе, Шафий и Малик. Според Имам Ахмед, в едно от становищата му, такъв човек не е вярващ и не му се изпълнява дженазе намаз, а според другите трима му се изпълнява, след като поне веднъж е засвидетелствал и е станал мюсюлманин.

⁴⁸ Това са най- големите неверници на земята за всички времена.

⁴⁹ Лиан *لِيَانٍ* произлиза от *لَعْنٌ*, което означава проклятие, също така означава изгонване и прогонване.

В терминологичното значение в Исляма означава това, което се случва между съпрузите от свидетелства и клетви в определен случай. То се случва ако съпругът обвини жена си в изневяра и той няма доказателства за това и съпругата отрича това, или съпругът твърди, че синът на жена му не е от него. След като тя отрече това твърдение и няма доказателства, че е невинна, тогава те извършват муляане, което всъщност е лиан, то е описано от Аллах в сура Ен- Нур, 6 – 9 аят: **„А които набедят своите съпруги и нямат свидетели, освен самите себе си, всеки от тях да засвидетелства четири пъти в името на Аллах, че наистина е искрен. А петия път проклятието на Аллах да е над него, ако лъже. И се отклонява от жената мъчението, ако четири пъти засвидетелства в името на Аллах, че наистина той лъже. А петия път гневът на Аллах да е над нея, ако мъжът е искрен."** След като се изпълни муляане по между им, те се разделят за винаги, без право да се съберат отново, не биват наказвани за прелюбодеяние, а детето за което е извършено муляане не се приписва на този мъж.

⁵⁰ Ен- Нур: 7.

⁵¹ Ен- Нур: 9.

⁵² Ен- Нур: 7.

⁵³ Ен- Нур: 9.

⁵⁴ Ел- Бухари- Раздел: Езан (755).

който казал на Даба'а бинт Ез- Зубейр: **"За теб е това, което си поставила като изключение при твоя Господар."**⁵⁵

Въпрос 27: Кое е по- превъзходно, мъртвеца да се носи на плещите или да се качи в превозно средство? И кое е по- превъзходно, да се върви пред него или зад него, независимо дали е пеша или возейки го?

Отговор 27: Най- превъзходното е да се носи на рамената, заради директния допир до носенето на умрелия и превъзходството в това, и защото това е най- силно за поучение, и защото минавайки през хората по пазарите е причина те да отправят дуа за него, и защото това е далеч от лукс, надменност и горделивост. Но ако има наложеща нужда или ситуацията налага, няма проблем да се закара с превозно средство, например: По време на валежи, при много топло време, при силен студ, при липса на хора да носят, в такива ситуации няма проблем.

Що се отнася до това къде да се върви, учените споменават, че има разлика дали ще е отдясно, отляво, отпред или отзад. Вървеците пеша са отпред, а превозните средства отзад. Част от учените казват: Човек трябва да прецени къде е най- лесно, независимо дали е отдясно, отляво, отпред или отзад.

Въпрос 28: Какво означава ет- тербия по време на носене на дженазето? Има ли довод за това?

Отговор 28: Ет- Тербия по време на носенето на дженазето означава човек да носи дженазето и от четирите му ъгъла. Започва с десния ъгъл, от страна на мъртвеца е преден десен, след това се връща на задния ъгъл, след това отива на предния ляв ъгъл от страна на мъртвеца, след това отива на задния ляв. Има го това в предания от предците и учените казват, че е желателно [мустехаб]. Но това, което е правилно е, когато има много хора човек да извършва най- лесното, за да не се затруднява и да не затруднява останалите хора.

Въпрос 29: Кога сяда онзи, който следва дженазето до гробищата?

Отговор 29: Сяда, когато мъртвеца бъде поставен в гроба, или когато бъде оставен на земята, за да се изчака да се докопае гроба.

Въпрос 30: Позволено ли е да се изчака с поставянето на мъртвеца в гроба, когато се очаква да пристигнат група хора, които да му отслужат дженазе намаз, става въпрос за по- малко от десет минути. Имайки предвид, че вече му е отслужен дженазе намаз в джамията?

Отговор 30: Избързането с дженазето е суннета, то е най- доброто, затова не се чака никой. Онези, които са закъснели му отслужват дженазе, дори да е след приключване със заравянето, защото има довод, че Пророка */саллеллаху алейхи уе селлем/* е отслужвал дженазе намаз след приключване със заравянето.

Въпрос 31: От коя страна се пуска мъртвеца в гроба?

⁵⁵ Ед- Радимий- Раздел: Обреди на хаджа (1811), а основата на хадиса е при Ел- Бухари- Раздел Никях (5089) и Муслим- Раздел Хадж (1208).

Предава се от Айша */Аллах да е доволен от нея/*, че Пратеникът на Аллах */саллеллаху алейхи уе селлем/* влязъл при Даба'а бинт Ез- Зубейр и ѝ рекъл: „Може би искаш да извършиш хадж?, а тя му отговорила: „Кълна се в Аллах! Не изнамирам да ме възпре друго освен болест!“ Той ѝ рекъл: „**Извърши хадж, като поставиш условие казвайки: „О, Аллах! Мястото ми [на излизане от ихрам и прекратяване на хаджа] е там където ме възпреш.**“ (Ел- Бухари)

Отговор 31: От тази, от която е най- лесно. Но една част от учените казват, че е суннет откъм краката му, а друга отпред. По отношение на това няма проблем както и да е.

Въпрос 32: Какво е становището за покриване на гроба за жена при спускането ѝ в гроба? И колко е времето на покриване?

Отговор 32: Част от учените споменават, че се покрива гроба на жената, когато тя се поставя в гроба, за да не се открият части от тялото, но това не е уаджиб (задължително). Това покриване продължава докато се поставят глинени тухли (дъските) над нея.

Въпрос 33: Много от хората говорят на висок глас по време на погребването , това проблем ли е?

Отговор 33: Няма проблем за това... Няма проблем за това, когато има нужда. Тоест някой да каже: „Поддай ми тухлите.“, „Дай ми вода.“, но само когато има нужда.

Въпрос 34: Какво мислите за онези, които отправят наставления при поставянето на мъртвеца в гроба? И има ли проблем да се постоянства в това?

Отговор 34: Моето виждане, е, че това не е суннет, защото не присъства от Пророка */саллеллаху алейхи уе селлем/*, нито от сподвижниците му */Аллах да е доволен от тях/*. Що се отнася до това, което се споменава, че Пророка */саллеллаху алейхи уе селлем/* веднъж излязъл за дженазе на един от енсарите⁵⁶ и седнал, а хората насядали около него, изчакайки да се вдълбае мястото за поставяне на мъртвеца в гроба. Тогава им разказал за положението на човека при самото умирање и след като бъде погребан... Също така това, което се споменава, че веднъж рекъл при гроба по време на самото заравяне: „**На всеки един от вас му предписано мястото му на пребиваване от Дженнета и мястото му на пребиваване от огъня...**“⁵⁷ В този момент той не е бил прав, изправен за да проповядва, както го правят част от хората, но само им е поговорил докато са седели и чакали, не го е вършил постоянно. Например, ако един човек седне и около него насядат хора, за да изчакат, тогава може да им говори подобно на тези думи, няма проблем за това, то е суннет. Но да се изправи прав и да отправя наставления, това не е от суннета.

Въпрос 35: Какво е становището за това да се влиза в гробищата с десния крак и да се излиза с левия?

Отговор 35: Няма суннет от Пророка */саллеллаху алейхи уе селлем/* в това отношение. Изхождайки от това човек влиза с който крак се случи, ако се случи влизането му с десния, влиза с десния и ако се случи с левия, влиза с левия, така е след като няма ясен довод от суннета.

Въпрос 36: Каква е озаконената дуа при заравянето на мъртвеца с пръст? Има ли доказателство да се чете: „*مِنْهَا خَلَقْنَاكُمْ وَفِيهَا نُعِيدُكُمْ وَمِنْهَا نُخْرِجُكُمْ تَارَةً أُخْرَى*“⁵⁸?

Отговор 36: Част от учените казват, че е суннет да се хвърлят три шепи пръст. Що се отнася до: „*مِنْهَا خَلَقْنَاكُمْ وَفِيهَا نُعِيدُكُمْ وَمِنْهَا نُخْرِجُكُمْ تَارَةً أُخْرَى*“, аз не знам за това да има хадис от Пратеника на Аллах */саллеллаху алейхи уе селлем/*.

⁵⁶ Вярващите от гр. Медина.

⁵⁷ Ел- Бухари- Раздел: Погребение (1362) и Муслил- раздел: Съдба (2647).

⁵⁸ Свещения Коран- сура Та- ха, 20/55 „**От нея ви сътворихме и в нея ви връщаме, и оттам ще ви извадим още веднъж.**“

Що се отнася до това, което е суннет да се извърши след приключването със заравянето, то е нещото, което е повелил Пророка */саллеллаху алейхи уе селлем/*. Когато вече се е приключило със заравянето на мъртвеца, той заставал прав до него и казал: „**Молете за опрощение за вашия брат и се молете да бъде дарен с устойчивост**“⁵⁹, **защото той в момента бива питан**.“⁶⁰ Затова ние казваме: „О, Аллах, опрости му! О, Аллах, опрости му! О, Аллах, опрости му! О, Аллах дари го с устойчивост! О, Аллах дари го с устойчивост! О, Аллах дари го с устойчивост! ...“

Въпрос 37: Какъв е начина за изказване на съболезнования?

Отговор 37: Най- доброто, с което може да се изкажат съболезнования са думите, с който Пророка */саллеллаху алейхи уе селлем/* е изказал съболезнования на дъщеря си. Тя била изпратила един човек да го повика да отиде при нея, в момент, когато умрял неин син или умряла нейна дъщеря. Пророка */саллеллаху алейхи уе селлем/* рекъл на изпратения човек: „**Повели ѝ да проявява търпение и да се надява на наградата при Аллах! Наистина, на Аллах е това, което Той отнема, и Негово е това, което Той дава, и всяко нещо при Него е с определен срок**“⁶¹.“⁶² Що се отнася до това, което хората казват: „Аллах да ти намножи наградата!“, „Аллах да ти облекчи мъката!“, „Аллах да опрости на смъртника ти!“, това са фрази, които са избрани от част от учените, но нещото, с което е дошъл суннета е по- добро и по- хубаво.

Въпрос 38: Суннет ли е ръкуването по време на изказване на съболезнования⁶³?

Отговор 38: Ръкуването не е от суннета по време на съболезнования, нито целуването. Ръкуването е при срещата на двама човека. Ако ти се срещнеш с опечаления и се здрависаш поздравявайки го със селям, поради факта, че се срещате, а не поради съболезнованието, това е суннет. Но това при хората е станало традиция. **Ако те си мислят, че то е суннет при изказване на съболезнования, тогава е редно да се поясни, че не е суннет. Но ако е просто традиция, без да си мислят, че е суннет, тогава няма проблем за него. Обаче аз не съм спокоен по отношение на това. И без съмнение по- доброто е да изостави.** След това, тук има много важно нещо, за което трябва да има яснота, а то е, че с изказването на съболезнования се цели да се подкрепи опечаления и да се насърчи към търпение и надежда за награда при Превеликия и Всевишен Аллах. То не е честитене, така както се честити на човек при щастливи поводи. Когато повода е смъртен случай, тогава на човека трябва да му се изкажат съболезнования по начин, по който да му се усили търпението и да се насърчи да очаква наградата си при Пречистия и Всевишен Аллах.

Въпрос 39: Кога е времето за изказване на съболезнования?

Отговор 39: Времето за изказване на съболезнования е откакто умре човека, или откакто настъпи нещастieto, когато съболезнованията са под формата на съчувствие и утеха за друго нещастие а не смъртен случай, докато се позабрави сполетялата беда от опечаления. Това е така, защото както споменах- това не е повод за празнуване и

⁵⁹ Тоест, когато бива питан от меляйкетата: „Кой е твоят Господар?“, „Коя е твоята религия?“ и „Кой е твоят пратеник?“, Аллах да го дари с устойчивост на истината и твърдост в отговарянето с правилни отговори.

⁶⁰ Ебу Давуд- Раздел: Погребение (2321).

⁶¹ Виж: Дуи и зикр: „Дуа за съболезнования“, стр. 93.

⁶² Ел- Бухари- Раздел: Погребение (1284) и Муслим- Раздел: Погребение (923).

⁶³ Тук става въпрос за ръкуване на мъже с мъже и жени с мъже или мъже и жени, които са мехрам. В Исляма е забранено ръкуването на мъж и жена, които са си чужди.

поздравяване, а със съболезнованията се цели да се подкрепи страдащия, за да преодолее сполетялата го мъка и да очаква наградата си при Аллах.

Въпрос 40: Позволено ли е изказването на съболезнования преди да бъде погребан мъртвеца?

Отговор 40: Да, позволено е преди погребването и след това. Какво споменах току-що, времето му е откакто умре човек, докато се позабрави сполетялата ги беда.

Въпрос 41: Какво е становището да се отива само с цел изказване на съболезнования и да се ходи към къщата на близките?

Отговор 41: Това няма основа в суннета. Но ако човека е твой близък и се страхуваш, че ако не отидеш ще се отрази на родствените ви връзки, тогава отиваш, няма проблем за това. Обаче, що се отнася до семейството на мъртвеца, не им е позволено да събират хора вкъщи и да посрещат хора в дома си за изказване на съболезнования, защото това при част от праведните предци се счита за непозволено оплакване на умрелия. Близките трябва да затворят къщата си⁶⁴. Онзи, който ги срещне по пазара или в джамията им изказва съболезнования.... **Тук има две ситуации:**

Първа: Отиването към семейството на умрелия- Това не е озаконено в Исляма. Или както казах, само ако е от роднините и има опасност да се прекъснат родствени връзки.

Втора: Седянка за посрещане на изказващите съболезнования- Това също няма основа в Исляма. Нещо повече, част от праведните предци го считат, особено ако се приготвя и храна, от непозволеното оплакване в Исляма.

Въпрос 42: Суннет ли е главата на мъртвеца да бъде напред при носетено на табута или не е?

Отговор 42: Това, което е ясно е, че мъртвеца се носи с главата напред, тоест главата да е по посока на вървенето. Що се отнася до носетено с краката напред, това е в противоречие с по-превъзходното. Аз не знам за това да има суннет от Пратеника /саллеллаху алейхи уе селлем/.

Въпрос 43: Във връзка с трите шепи пръст има ли доказателство, че трябва да са от страна на главата на мъртвеца?

Отговор 43: Не... за това няма доказателство – еднакво е -, за начина му на извършване има обширен избор.

Въпрос 44: Какво е становището за напомнянето на мъртвеца [телкин]⁶⁵ след като се приключи с погребението?

⁶⁴ Тоест, не трябва да се определя време след погребението, в което хората да посещават опечалените и да им изказват съболезнования. Отговора на този въпрос е съобразен с факта, че в държавата на този Шейх се отслужва дженазе намаза в джамиите, както е в Медина и Мекка и хората не отиват към къщата на близките. Но ако се отслужва дженазе намаза при къщата на умрелия, както е на някои места, тогава не е редно хората да влизат в къщата и да притесняват опечалените, те остават отвън, изказват съболезнования там и не влизат навътре. А след приключване на погребението не е редно да се определят определени времена за посещение, съболезнования и т.н.

⁶⁵ Това е да се застане при главата на умрелия след приключването със заравянето и да му се напожня, например: "Кажи: "Моят Господар е Аллах.", "Моята религия е Исляма.", "Моят Пророк е Мухаммед.""

Правилното становище е, че не му се напомня нищо след като се приключи със заравянето. Прави се дума да му бъде опростено и да бъде дарен с твърдост и устойчивост [при отговора на въпросите]. Това е правилното становище, защото хадиса за напомнянето [телкин] е предаден от Ебу Умаме, а той е слаб предавач.

Въпрос 45: Има ли доказателство в религията на Аллах за това, което се наблюдава при част от мюсюлманите, те приканват хората да свидетелстват за умрелия и хората засвидетелстват, че той е бил праведен човек, следващ правия път⁶⁶?

Отговор 45: За това няма никакъв аргумент в религията на Аллах и не подобава човек да говори [пита, отговаря] такива неща, защото това е от нововъведенията. Дори може това да е причина някой да го спомене с лошо и да бъде позор и срам за умрелия. Това, което присъства от суннета е, че веднъж Пророка */саллеллаху алейхи уе селлем/* е бил с част от сподвижниците си и покрай тях минали с дженазе, тогава хората го споменали с добро, а Пророка */саллеллаху алейхи уе селлем/* казал: „**За него става задължително!**“ След това минало друго дженазе и те споменали умрелия с нехубави неща и той */алейхиссаяту уе- с- селяям/* казал: „**За него става задължително!**“ След това продължил: „**Наистина, онзи който вие споменахте с добро, за него става задължително влизането в Дженнета, а за другия, който споменахте с лошо, за него става задължително да влезе в огъня.**“ Това е самия хадис или значението му.⁶⁷

Въпрос 46: От суннета ли е да се поставят разни неща на гроба от сурови клонки и други неща⁶⁸, аргументирайки се с хадиса за двамата обитатели на гробове⁶⁹, които са били наказвани, или това се отнася само за Пратеника */алейхи- с- саяту уе- с- селяям/*? И какво е доказателството, че е отнася само за него?

Отговор 46: Поставянето на сурови клонки и на каквито и да е други неща на гроба не е от суннета, това е нововъведение [бидат] и лошо предположение за умрелия. Това е така, защото Пророка */саллеллаху алейхи уе селлем/* не ги е поставял на всеки гроб, а само на тези два гроба, защото му било разкрито чрез откровение, че те двата са били наказвани. Затова, поставянето на клон върху гроба е голямо престъпление към умрелия и лошо предположение за него. На никой не е позволено да си мисли лошо за неговият брат мюсюлманин. А онзи, който поставя клонка върху гроба, той едва ли не си мисли, че погребения в него бива наказван, защото Пророка */саллеллаху алейхи уе селлем/* не е поставил клонката, докато не е разбрал, че те биват наказвани.

Накратко: Поставянето на клон или на други неща върху гроба е нововъведение и лошо предположение за умрелия, залагайки мисълта, че той бива наказван и с поставянето ще му бъде облекчено наказанието... След това на нас не ни е разкрито

⁶⁶ Както е познато при нас, това е имама да пита: „Как познавате този човек?“ или подобни на този въпрос.

⁶⁷ Ел- Бухари- Раздел: Погребение (1386) и Муслим- Раздел: Погребение (949).

⁶⁸ На някои места сипват вода след приключване със заравянето, за това няма довод и влиза в нововъведенията. Може да се сипе вода само при нужда, например, ако почвата е пясъчлива и има силен вятър може да се сипе вода, за да се схане пръстта и да не се изравни гроба, но без никакви вярвания и убеждения, че това е част от погребението или е в полза на умрелия.

⁶⁹ Предава се в хадис, че Пророка */саллеллаху алейхи уе селлем/* поставил на два гроба сурова палмова клонка и рекъл: „**Наистина те биват наказвани и не биват наказвани за нещо голямо, що се отнася до единия от тях...**“ Ел- Бухари- Раздел: Абдест (216).

никакво знание, че ще ни бъде прието от нас това застъпничество, ако направим това действие, както го е направил Пратеника */саллеллаху алейхи уе селлем/*.

Въпрос 47: Когато имама даде селям на задължителния намаз, тогава семейството бързат да донесат умрелия, за да му се изпълни дженазе намаза, аргументирайки се с това, че трябва да се избързва с погребението. Надяваме се да поясните какви са техните задължения и както наставление бихте отправили към Имама по отношение на това?

Отговор 47: Моето виждане, че когато Имама даде селям и има много закъснели хора, които допълват – а те са много -, тогава е по-добре да се изчака с поднасянето на умрелия, за да може повече хора да му отслужат дженазе намаза, а и за да не бъде лишен умрелия от наградата [да му отслужат дженазето повече хора]. Но ако няма никаква причина, тогава е по-хубаво и по-добро да се избързва.

Въпрос 48: Има ли право прекия роднина да поиска от присъстващите на погребението да направят халал⁷⁰ на умрелия?

Отговор 48: Това е от нововъведенията, не е от суннета. Да кажеш на хората: "Направете му халал!⁷¹". Не се пита, защото когато умрелия няма взаимоотношения с останалите хора те няма да таят нищо в сърцата си към него, или ако е имал взаимоотношения с тях и е отдал техните права, тогава в сърцата им пак няма да има нищо към него. Но ако не им е отдал правата, тогава може да му сторят халал, но може и да не му направят. Предава се от Пейгамбера */саллеллаху алейхи уе селлем*, че е казал: "Който взема от имуществото на хората с намерение да си го върне, то Аллах ще го върне за него⁷², а който го взема желайки да го погуби, Аллах ще погуби него."⁷³

Въпрос 49: На колко вида се разделя посещенията на гробищата?

Отговор 49: Човек посещава гробищата за поука, напомняне и надежда за награда при Аллах следвайки суннета на Пророка */саллеллаху алейхи уе селлем/*, който е казал: „Посещавайте гробищата, защото те ви напомнят за отвъдното.“⁷⁴... Що се отнася до онзи, който посещава гробища, за да се сдобие с берекет чрез посещенията или да се моли на обитателите им, това – слава на Аллах – го няма при нас, въпреки че го има в ислямските държави. Такъв вид посещения може да попадат в посещенията на нововъведенията или дори в посещенията на съдружаване.

Посещението на гробищата [което е позволено] се разделя на два вида:

- 1- Вид, при който посещаващия цели посещение на определен човек- тук посещаващия го застава до него [до гроба му] и моли Аллах за него с каквото Превеликия и Всемогъщ Аллах е пожелал⁷⁵. Или както е направил Пратеника */саллеллаху алейхи уе селлем/*, когато поискал от Всемогъщия и Превелик Аллах да му позволи да Го моли за опрощение на майка си, но Аллах не му позволил. След това Го помолил да му позволи да посети гроба ѝ и Той му

⁷⁰ Да го извинят, да му опростят ако има нещо към тях.

⁷¹ Извинете го!, Опростете му!

⁷² Тоест Аллах ще го улесни да го върне и ще заложи в сърцето на отсрещния добри чувства към взелия го.

⁷³ Ел- Бухари- Раздел: Вземането на заем (2387).

⁷⁴ Муслим го предава с думите: „Посещавайте гробищата, защото те ви напомнят за смъртта.“- Раздел: Погребение (976).

⁷⁵ Тоест, отправя каквато дуа пожелае, но да е съобразно предписанията на Аллах.

позволил...⁷⁶ Така той /саллеллаху алейхи уе селлем/ посетил с част от своите сподвижници гроба ѝ.

- 2- **При втория вид човек възнамерява да посети всички гробове заедно-** тук той застава пред гробищата, поздравява ги със селям, така както е правил Пратеника /саллеллаху алейхи уе селлем/, когато е посещавал гробищата Ел-Бекиа [в гр. Медина]. Той казва:

السَّلَامُ عَلَيْكُمْ دَارَ قَوْمٍ مُؤْمِنِينَ ، وَ إِنَّا إِن شَاءَ اللهُ لَلْآحِقُونَ ، يَرْحَمُ اللهُ الْمُسْتَقْدِمِينَ
مِنَّا وَ مِنْكُمْ وَالْمُسْتَأْخِرِينَ ، نَسْأَلُ اللهُ لَنَا وَلَكُمْ الْعَافِيَةَ ، اللَّهُمَّ لَا تَحْرِمْنَا أَجْرَهُمْ ، وَلَا
تُقْتِنَا بَعْدَهُمْ ، وَاعْفِرْ لَنَا وَلَهُمْ

Есселяму алейкум дара каумин му‘миниин, уе инна ин шаае Аллах леляхикун.

Йерхамуллаху- л- мустекдимине минна уе минкум уе- л- мусте‘хирин.

Нес‘елюллахе лена уе лекуму- л- аафийе! Аллахумме ля техримна еджрахум, уе
ля тефтинна беадехум, уе- гфир лена уе лехум!

Мира [на Аллах] да е над вас, обитатели от вярващи хора, ако Аллах е пожелал и ние ще ви последваме. Аллах да се смили и над отишлите си от нас и вас, и над останавашите. Моля Аллах за благополучие за нас и за вас! О, Аллах, не ни лишавай от награда заради тях и не ни изпитвай след тях, и опрости и на нас, и на тях!⁷⁷⁷⁸

Въпрос 50: Озаконено ли е в Исляма обръщането към кибле при поздравяването на умрелия със селям?

Отговор 50: Поздравява се умрелия със селям заставайки срещу лицето му и се прави дуа за него стоейки прав в същото положение, без да се обръща към кибле.

Въпрос 51: Само при влизане в гробищата ли е озаконено да се поздравяват умрелите със селям или е озаконено и при пренинаване покрай тях по улицата?

Отговор 51: Учените по фикх⁷⁹ /Аллах да се смили над тях/ казват, че е суннет е да се отправя дуа – с тази дуа, която споменах преди малко -, независимо дали се посещават гробищата или се минава покрай тях.

Въпрос 52: Какви са забранените неща за жената по време на траур, със споменаване на доказателства?

Отговор 52: Забранените неща за жената по време на траур са:

Първо: Да излиза от дома си, освен при нужда- например, ако е болна и има нужда да посети болница, тогава я посещава през деня, или къщата е пред разруха и ако не излезе има опасност да се стовари върху нея, или е станал пожар в нея и подобни на тези ситуации. Учените казват: „Излиза през деня при нужда, що се отнася за нощта, не излиза освен при крайно наложаша ситуация.“

Второ: Парфюмирането- защото Пророка /саллеллаху алейхи уе селлем/ е забранил да се парфюмира жената в траур, докато не се пречисти. За нея е позволено да

⁷⁶ Муслим- Раздел: Погребение (976).

⁷⁷ Има и други варианти на тази дуа от суннета, не е проблем която от тях да се използва.

⁷⁸ Сахих Муслим- Раздел: Погребение (974, 975).

⁷⁹ Ислямска теология.

използва малка част от кист езафир⁸⁰ (вид лек парфюм), за да се пармюмира [леко] след цикъл и да премахне следите от цикъла.⁸¹

Трето: Да облича красиви дрехи, чрез които се счита, че се разкрасява- защото Пророка */саллеллаху алейхи уе селлем/* е забранил това.⁸² Тя облича обикновени дрехи, като дрехите, които облича вкъщи⁸³, без да се разкрасява.

Четвърто: Да използва кухл⁸⁴ за очите- защото Пророка */саллеллаху алейхи уе селлем/* е забранил това.⁸⁵ И ако има нужда да направи това [например за лечение], тогава го прави през нощта с неща, които не придават цвят, а през деня ги изтрива.

Пето: Да носи накити- тоест да не слага, защото след като ѝ се забранява да се разкрасява с обличането на красиви дрехи, то тогава по- голямо право има да не ѝ се позволяват накитите.

За нея е позволено да говори с мъже⁸⁶, да говори по телефон, да разрешава да влизат в дома ѝ хора, на които им е позволено според Исляма, да се качва на покрива – на покрива на дома си – било то през деня или през нощта. Не е задължена да се къпе всеки петък, както си мислят част от обикновените хора, нито е задължена да разплита косата си всяка седмица.

Също така, не ѝ е задължение, нещо повече, не е озаконено за нея да носи със себе си садака [милостиня] и да я дава на първия човек, който срещне след изтичане на времето за скърбене, това е от нововъведенията.

Въпрос 53: Къде трябва да прекара съпругата на умрелия дните на траур, в дома където е била, когато при нея е дошла вестта за смъртта му или в дома на съпруга си? И позволено ли е за нея да се премести от него в дома на семейството си или друг дом?

Отговор 53: Тя трябва да остане в дома, в който живее. И ако вестта за смъртта е дошла при нея, когато е била на посещение при роднините си, тя трябва да се върне в дома си, в който живее.

Вече споменахме по- рано, в петте неща, които и са под забрана: „**Да излиза от дома си.**“

Въпрос 54: Надявам се да разясните по- детайлно въпроса: „Посещение на гробищата от жени?“

Отговор 54: Посещението на гробищата от жени е харам [забранено], дори е от големите грехове, защото Пратеника */саллеллаху алейхи уе селлем/* е прокълел посещаващите жени гробищата. Но ако една жена мине през гробищата, без да е

⁸⁰ *Dolomiaea costus*, известен преди като *Saussurea costus*, известен като костус, индийски костус- това е вид бодил от рода *Dolomiaea* с произход от Южна Азия и Китай.

⁸¹ Доказателството е хадиса от умму Атиййе, която казва: „**Бе ни забранено да скърбим за умрелия повече от три дни и за съпруга повече от четири месеца и десет дена..., и ни бе позволено, когато се пречистим и една от на се изкъпе след цикъла си, да използваме малка част от индийски костус.**“
Предава го Ел- Бухари- Раздел: Развод (5341) и Муслим- Раздел: Развод (938).

⁸² Съдържа се в споменатия по- рано хадис на Умму Атиййе: „**...и не облича багрена дреха, освен като дрехата асб.**“ Асб- Дрехи от Йемен, които имат по себе си бял и черен цвят.

⁸³ Тоест, дрехите покриващи тялото, както е повелено от Аллах.

⁸⁴ Древна козметика за очи, очертава очите и им придава цвят.

⁸⁵ Съдържа се в споменатия по- рано хадис на Умму Атиййе: „**...и да не използва кухл...**“.

⁸⁶ Спазвайки етиката в Исляма.

заради посещението им, за нея няма проблем да спре и да прави дуа за тях, както го доказва ясното значение на хадиса от Айша */радийеллаху анха/* в сахих Муслим.⁸⁷⁸⁸

Въпрос 55: В последно време се разпространиха скръбните вести, [некролозите] и съболезнованията по вестници и списания и отговаряне от страна на близките с изказване на благодарност към изказалите съболезнования, какво е постановлението за тези действия? Това попада ли в забраненото известяване за смърт? Нека се има предвид, че изказването на съболезнования и отговорите от близките понякога заемат цяла страница от вестника и това струва десет хиляди рияла⁸⁹, това дали попада в прахосничеството и разхищението?

Отговор 55: Да...Моето виждане е, че неща като тези са от забраненото известяване за смъртта на даден човек. И дори ако се приеме, че не е, то пак попада в прахосничесто, както е споменато във въпроса. Всъщност изказването на съболезнования не е като честитенето, за да се среми човек към него, независимо дали загубилия близък е тъжен или не е. **С изказването на съболезнования се цели, когато ти видиш един човек да е опечален и нещастieto му е повлияло, да го подкрепиш да понесе и превъзмогне тъгата. Това се цели със изказването на съболезнования, а не да се публикуват във вестници и списания. Съболезнованията не са честитене!** Ако хората можеха да проумеят същността на съболезнованията, те нямаше да стигнат толкова далеч, колкото ти спомена, да се публикуват във вестниците, да се събират хората специално за тях, да се посрещат хората за съболезнования, да се сервира храна и т.н.

Въпрос 56: Споменахте относно съболезнованията [думата на арабски означава още: утешаване, съчувствие], че те може да се поднасят дори, когато не става въпрос за умрял човек...суннет ли е да се изказват съболезнования за други неща и какъв е начина?

Отговор 56: Съболезнованията [означават още утешаване, съчувствие], това е да се подкрепи страдащия за да прояви търпение и не се отнасят само за умрял човек. Например, ако един човек е загубил огромна сума пари или нещо подобно, ти отиваш при него, съчувстваш му, утешаваш го, [подкрепяш го], подтикваш го към търпение, за да може бедата да не му влияе силно.

Въпрос 57: Какво е становището за конкретизирането на двата байрама и на петъчния ден за посещение на гробищата? И за кой е ползвата от посещението, за живите или за умрелите?

Отговор 57: За това няма основа и довод в религията. Конкретизирането на байрама за посещение на гробищата и убеждението, че това е от Исляма е от нововъведенията. Така е, защото това не присъства от Пророка */саллеллаху алейхи уе селлем/*, а и аз не знам нито един от учените да казва това. Що се отнася до петък, част от учените споменават, че е хубаво да се посещават гробищата в петъчния ден,

⁸⁷⁸⁷ В него се съдържа: „...И каза [т.е. Джибрил]: "Твоят Господар [о, Айша] ти повелява да отидеш при обитателите на [гробището в Медина] Ел- Бекиа и да се молиш да им бъде опростено." Тя рекла: "Какво да кажа за тях о, Пратенико на Аллах?", отговорил: "Кажи:...." Муслим- Раздел: Погребение (974).

⁸⁸ Има го и другото мнение, че тази забрана е отменена, което също е силно мнение. Според него е позволено, когато е спазена етиката в Исляма. Шейх Усеймин е на мнението, че е забранено, но един от големите учени Шейх Шенкити поддържа мнението, че тази забрана е отменена и е разрешено, когаот се спазва етиката в Исляма.

⁸⁹ Паричната мерна единица в Саудитска Арабия.

но наред с това те не споменават нищо по отношение на това като довод от Пратеника на Аллах */саллеллаху алейхи уе селлем!*

Въпрос 58: Каква е разликата дали жените ще посетят гроба на Пророка */саллеллаху алейхи уе селлем/* или на друг? И забраната всеобща ли е или не се отнася за гроба на Пророка */саллеллаху алейхи уе селлем/*?

Отговор 58: Няма нещо, което да доказва, че гроба на Пророка */саллеллаху алейхи уе селлем/* е изключение от забраната по отношение на жените да посещават гробища. Затова ние смятаме, че посещението на гроба на Пратеника */саллеллаху алейхи уе селлем/* от жена е като посещението от нейна страна на който и да е друг гроб... За жената – слава на Аллах - е достатъчно да отправя салеуат [благослов] на Пророка */саллеллаху алейхи уе селлем/* по време на намаза си или извън него. И когато тя отправя мир и благослов, той достига до Пророка */саллеллаху алейхи уе селлем/*, независимо къде се намира тя.

Въпрос 59: Какво е становището за надписите на гробищата и обозначаването им с различни цветове?

Отговор 59: Що се отнася до ограничаването на гробищата със цветове [или линии], това е като да се измазват и гипсират, а Пророка */саллеллаху алейхи уе селлем/* е забранил да се измазват⁹⁰ гробовете⁹¹. Това оцветяване също води хората към надпревара, кой да стори по хубав гроба, и така гробищата се променят и стават обект на надпревара, гордост и хвалба. Поради тези причини трябва да се избягват такива неща.

Що се отнася до надписването на гроб- Пророка */саллеллаху алейхи уе селлем/* е забранил да се пише на гроба⁹². Обаче, част от учените постъпват със смекченост в това отношение и го позволяват, само когато е, за да се различи и знае гроба, но без да има излишно писане, като похвали, поезия, [изразяване на скръб и подобните на тези неща]⁹³. Тези учени казват, че забраната се отнася за неща, в които се съдържа възхвала и превъзнасяне на умрелия. Така те правят сравнение на забраната за надписването на гроба със забраната за измазването му и се базират на това⁹⁴.

Въпрос 60: Когато някой, който е известен с праведността и знанието си умре, много хора посещават гроба му, посещение, което е съобразно повелите на Аллах..., но част от търсещите религиозно знание възбраняват това под предтекста да не стане средство за изпадане в грях и от страх от съдружаването. Какво бихте казали за това?

⁹⁰ Тук забраната се отнася за всякакъв вид стоеж, ограда или променяне на целостта на пръстта, която е като гърбица след погребението. Забранено е да се огражда гроба, да се циментира, да се отлива, да се облицова с мрамор, да се полагат малки камъчета, да се слагат изкуствена трева и подобни на нея и т.н.

⁹¹ Това се съдържа в хадиса на Джабир. Предава се от Муслим- Раздел: Погребение (970).

⁹² Това се съдържа в хадиса от Джабир, който казва: „Пророка */саллеллаху алейхи уе селлем/* забрани да се измазват гробищата, да се застрояват и да се стъпва на тях.“ Предава се от Ебу Давуд- Раздел: Погребение (1052) и ибн Мажде- Раздел: Погребение (1562 – 1564), според Албани е сахих.

⁹³ Тоест: Позволяват само да се напишат имената, за да може близките да различават гроба, но не и да има разкрасяване и да се дават много пари за това, като да се поставят мраморни плочи и т.н. Поставят се два обикновени камъка и според това мнение може да се напишат само инициали или имената.

⁹⁴ Тоест, че когато писането е много малко и с цел само да се знае къде е гроба, то не попада в забраната, защото в това няма влагане на средства, не прави гроба да се отличава от останалите и не спада в разхищение, надпревара и горделивост, както се случва с измазването.

Отговор 60: Моето виждане е това, до което са достигнали част от търсещите религиозно знание, а то е: Честото посещаване на гробовете на учените и хората известни с богослужения може да доведат накрая до преувечилване и крайност, и така да се изпадне в съдружаване [ширк]. Поради тази причина е редно човек да отправя дуа за тях отдалеч, без да посещава гробовете им. Когато Превеликия и Всемогъщ Аллах приеме дуата, тя е в полза за умрелия, независимо дали човека е присъствал при гроба му и е направил дуата при него, или я направил вкъщи, или в джамията. Всичко това стига до умрелия, ако Превеликия и Всемогъщ Аллах е пожелал.

Няма нужда да се върви постоянно до гроба, защото възбраняването, което е налице от част от търсещите знанието е оправдано, особено с течените на времето

Въпрос 61: В някои случаи умират хора, които са имали злини и лоши постъпки, а хората започват да поясняват злините им, въпреки наличието на хадиса в сахих Ел- Бухари: „Не оскърбявайте мъртвите, защото те са се преселили към онова, което са вършели.“ Попадат ли тези хора в грях?

Отговор 61: Да. Ако това е причина умрелия да бъде ругаен и псуван, това не е позволено. Но ако целта е да се предотведят хората от действията му и пътя, който е следвал, в такъв случай няма проблем, защото в това се крие полза.

Въпрос 62: Какво е становището за поставянето на кадифено парче плат в гроба на умрелия аргументирайки се с предаденото в Муслим от хадиса на ибн Аббас, че той е заслал в гроба на Пратеника на Аллах /саллеллаху алейхи уе селлем/ червена кадифена черга⁹⁵?

Отговор 62: Дарените със знание споменават, че няма проблем да се постави кадифено парче в него, но моето виждане е, че трябва върпоса да се разгледа по-обстойно, защото не се споменава от нито един от сподвижниците, че е правил това. Може би това е от нещата, които се отнасят само за Пратеника /саллеллаху алейхи уе селлем/. Ако се отвори тази врата хората ще започнат да се надпреварват кой с похубаво парче плат да застели гроба от другите. Така е, [т.е. забранено е], за да не се превърнат гробищата в място на надменност и чест сред хората. Всички пътища водещи до забранено нещо трябва да се затварят и прекъсват.

Въпрос 63: Има ли довод, че сподвижниците за възбранили на Шукран⁹⁶ поставянето на парчето от кадифе? И какво е доказателството, че сподвижниците са извадили [от гроба] това парче кадифе?

Отговор 63: Не знам нищо за това.

Въпрос 64: В предание предадено от Муслим от хадиса на Ебу Хурейра, Пратеника /саллеллаху алейхи уе селлем/ казва: „Когато душата на мюсюлманина излезе я вземат две меляйкета, които я възнасят нагоре...“ и Хаммад е казал: „и спомена за хубавата ѝ миризма... и спомена миска⁹⁷...“ и каза: „... и обитателите на небесата казват: „Хубава душа е дошла от земята... Аллах да те благослови теб и тялото, в което си била!“ След това те [меляйкетата] отиват с нея при нейния Господар, и след това Аллах казва: „Отнесете я до следващия определен срок!“ Също така и неверника..., бива

⁹⁵ Предава се в Муслим- Раздел: Погребение (967).

⁹⁶ Сподвижник от сподвижниците на Пратеника /саллеллаху алейхи уе селлем/.

⁹⁷ Благоухаен парфюм.

казано: „Отнесете я до следващия определен срок!“⁹⁸ Какво се има предвид с: „следващия определен срок!“?

Отговор 64: Има се предвид настъпването на Часа⁹⁹.

Въпрос 65: В предание предадено от Муслим, от хадиса на Ебу Хурейра, Пратеника /саллеллаху алейхи уе селлем/ казва: „Потърсих разрешение от моят Господар да се моля да ѝ бъде опростено – т.е. на майка си -, а Той не ми разреши...“ до края на хадиса¹⁰⁰. Доказва ли този хадис, че майка му е от обитателите на огъня?

Отговор 65: Да. Този хадис доказва, че майка му е била от съдружаващите, заради словата на Всевишния Аллах: „**Не подобава на Пророка и на вярващите да молят за опрощение на съдружаващите, дори да са роднини, след като им стана ясно, че те са обитателите на Джехеннем.**“¹⁰¹ Също така Всевишния Аллах казва: „**За онзи, който съдружава с Аллах, възбрани му Аллах Дженнета и неговото място е Огънят. Угнетителите нямат закрилници.**“¹⁰²

Въпрос 66: Какво е становището за вървенето между гробовете с чехли, и достоверен ли е довода, в който се споменава това, а той е думите на Пратеника /саллеллаху алейхи уе селлем/: „О, човече с кожените чехли¹⁰³, свали си чехлите.“¹⁰⁴?

Отговор 66: Дарените със знание споменават, че вървенето с чехли между гробовете е мекрух [нежелателно], те се аргументират с този хадис, но те също така казват: "Но ако има причина, например силната горещина на земята или наличието на тръни или подобни на тези неща, тогава няма проблем човек да върви с чехли."

Въпрос 67: Муслим предава в хадиса от Мухаммед ибн Кайс, че е казал: Айша каза: „О, Пратенико на Аллах, с какви думи да се обърна към тях?“ и той /саллеллаху алейхи уе селлем/ ѝ отговорил: „Еселяму аля ехли- д- дийяри мине- е-л- му‘миниине уе- л- муслимин. Йерхамуллаху- л- мустекдимине минна уе минкум уе- л- мусте‘хирин. Ин шаае Аллаху бикум ляхикун“¹⁰⁵ Нима този хадис, взет заедно с хадиса предаден в Бухари и Муслим от Умму Атиййе: „Забраняваше ни се да следваме погребенията, но не бе строга забраната.“ и с останалите хадиси с ясно значение в това отношение не доказват, че за жената е позволено да посещава гробищата, стига да не извършва забранени от Аллах неща? И ако не е така, тогава как ще постъпите с хадиса на Мухаммед ибн Кайс?

Отговор 67: Споменахме по- рано отговор, който посочва становището на този въпрос и споменахме този хадис на Айша, тогава аз казах: Това доказва, че ако жената излезе с цел да посети гробищата, това е от големите грехове..., но ако тя мине през тях, без да цели посещение, тогава застава и поздравява със селям, няма проблем за това

⁹⁸ Предава го Муслим- Раздел: Погребение (2878).

⁹⁹ Съдния ден.

¹⁰⁰ Предава го Муслим- Раздел: Погребение (976).

¹⁰¹ Ет- Теубе: 113.

¹⁰² Ел- Маиде: 72.

¹⁰³ Думата спомената на арабски тук е „ес- сибтейетейн“, което означава чехли от кравешка или биволска обработена кожа.

¹⁰⁴ Предава се от Ебу Давуд, от хадиса на Бешир меуля на Пратеника на Аллах /саллеллаху алейхи уе селлем/- Раздел: Погребение (3230); и Ен- Несаи- Раздел: Погребение (2048); и ибн Мадже- Раздел: Погребение: (1068); и Ахмед (5/82). Според Шейх Албани е хасен.

¹⁰⁵ По- рано споменахме кой го предава.

нещо. По този начин се раглежда хадиса от Айша, за да има съвпадение в суннета и да се избегнат противоречията.

Що се отнася до хадиса на Умму Атиййе: „Забрани ни се да следваме погребенията, но не бе строга забраната.“ Много от учените казват: „Взема се под внимание, това което се предава от нея: „Забрани ни се да следваме погребенията.“, а що се отнася до думите ѝ: „, но не бе строга забраната.“, това е нейно лично разбиране, което миже би да е съобразно онова, което е искал да каже Пратеника на Аллах */саллеллаху алейхи уе селлем/*. Следването на погребението не е като посещението на гробищата, защото рядко може да се извърши нещо нередно от жената, понеже има мъже следващи погребението. Но им възбранява дори следването, въпреки, че е по- малко вероятно да извършват нередни неща, за разлика от посещението им на гробищата.

Въпрос 68: Има ли нещо, което да доказва, че не са със задължителен характер думите на Пратеника */саллеллаху алейхи уе селлем/* предадени в Муслим от хадиса на Ебу Сейд Ел- Худрий: „Напомняйте на тези сред вас, при които настъпва смъртта да казват: „ля иляхе илляллах.“¹⁰⁶?

Отговор 68: Явното е, че нещото, което доказва, че това не е задължително [уаджиб] е практиката на сподвижниците. Явното от техните действия е, че те не са напомняли на всеки умиращ вярващ да казва тези думи. И Аллах знае най- добре!

Въпрос 69: Според думите на Пратеника */саллеллаху алейхи уе селлем/* предадени в Муслим от хадиса на Ебу Хурейра се разбира, че духът [рух] и душата [нефс] са едно и също. Същото се разбира и от думите му */саллеллаху алейхи уе селлем/*: "Нима не виждате, че когато човек умре погрета му остава втрещен?" Отговорили: "Да." Казал: "Така е защото погледа следва душата му [нефса му]."¹⁰⁷ Другия такъв хадис е хадиса от Умму Селеме, в който се споменава, че когато духът [рух] излезе бива следван от погледа, той също се предава в Муслим¹⁰⁸. Духът [рух] всъщност душата [нефс] ли е? Помогнете ни да разберем това?

Отговор 69: Да. Духът, той е душата, която бива отнета, както Всевишният Аллах казва: "Аллах прибира душите по време на смъртта, а на онези, които все още не са мъртви в съня им."¹⁰⁹

Въпрос 70: Какво се има предвид с „ризица от краста“, която се споменава в думите на Пратеника */саллеллаху алейхи уе селлем/*: „Ако не се покае оплаквачката жена мъртвец, тя ще бъде извадена от гроба на Съдния ден и ще бъде с дрехи от наженен катран и ризица от краста.“ Хадиса се предава в Муслим от Ебу Малик Ел- Еш‘арий¹¹⁰?

Отговор 70: Има се предвид с „ризица от краста“, че кожата ѝ ще бъде покрита с краста, за да може да изпитва силни болки от наказанието в огъня на Джебхеннем.

¹⁰⁶ В началото на книжката се споменава кой го предава.

¹⁰⁷ Муслим- Раздел: Погребение (921).

¹⁰⁸ Муслим- Раздел: Погребение (921).

¹⁰⁹ Ез- Зумер: 42.

¹¹⁰ Муслим- Раздел: погребение (934).

Други постановления касаещи погребенията¹¹¹

- 1- Превозването на умрелия от една до друга държава и повторното отслужване на дженазе намаза-** Ако с превозването се цели там да се изпълни отново дженазе намаз, това е от строго порицаните нововъведения, то противоречи на напътствията на праведните предци и е в противоречие с повелята на Пророка */саллеллаху алейхи уе селлем/*, който подтиква да се избързва с погребването на умрелия. По този начин се отварят портите на лука и надменността при хората чрез богатстваната си и погребението все едно се превръща в свадбено празненство. Това, което е редно е в другата държава да му се отслужи дженазе намаз в негово отсъствие, ако приемем, че това е озаконено. **Но правилното мнение е, че не се изпълнява дженазе намаз на отсъстващ мъртвец, освен ако е умрял на място, където никой няма да му изпълни дженазе намаз или е заповядал управника [представляващия мюсюлманите] да му се отслужи. Що се отнася до първото [където няма кой да му отслужи дженазе], това е защото Пророка */саллеллаху алейхи уе селлем/* е отслужил дженазе намаз на Неджаши в негово отсъствие. Що се отнася до второто [когато има заповед от управника], за да не се достига до противопоставяне и липса на покорство в неща свързани с труда [на учените, който е подпрепен с доводи].**

И ако човек цели с превозването на тялото да погребне ближния си в друга държава, защото там предпочита или има превъзходство, или семейството му е там и т.н., за това няма проблем. Обаче, ако водача или управника не разреши понеже в тези гробища, в които има превъзходство няма място¹¹² или има налична неспособност да се превози и погребне, тогава не се превозва. Също така не се превозва, ако сумата е голяма и по този начин се ощетяват наследниците в наследството, което е оставил и т.н.

Но понякога превозването може да има задължителен характер [уаджиб]- например ако умре сред земя на немюсюлмани, там където няма мюсюлмански гробища и не може да се погребне на друго място в тази страна, тогава е задължително да се превози до населените места на мюсюлманите.

Що се отнася до превозването на мъртвец от една джамия към друга в същата страна, за да му се отслужи дженазе намаза в няколко джамии, това също е от порицаните нововъведения- за него се отнасят същите неща, които споменахме по-рано. Хората трябва да отидат при умрелия за да му отслужат дженазе намаза, а не той да бъде превозван сред хората.

- 2- Близките на умрелия се наредиха наравно с Имама при изпълнението на дженазе намаза-** ако мястото е тясно и няма как да застанат на първата редица или между първата редица и Имама, тогава няма проблем, защото това е крайно-наложно положение. Те се разпределят отдясно и отляво на Имама. Но ако има място, тогава не се нареждат наравно с Имама, защото това е в противоречие със суннета по отношение на груповите намази. Обаче това, което наблюдаваме е, че част от близките съзнателно застават отстрани на Имама мислейки си, че това е суннет. Това е погрешно, редно е Имамите да пояснят това и да оповестят на хората, че това не е от суннета.

¹¹¹ Това е добавено от научния отдел към благотворителна фондация Шейх Мухаммед ибн Салих Ел-Усеймин.

¹¹² Като гробищата Ел-Бекиа в гр. Медина.

- 3- **Не е редно превозно средство да влиза в гробищата, без да има крайно наложаша нужда за това**- защото това понякога притеснява хората и от друга страна така погребението наподобява на свадбено празненство, а това кара хората да забравят за отвъдното.
- 4- **Не знаем да има някаква основа при праведните предци това, което се извършва от хората в ден днешен, като здрависване, прегръщане и близките да се наредят на редица, за да им бъдат изказани съболезнования**- но част от хората казват: "Те се нареждат, за да улеснят онези, които искат да изкажат съболезнования и да бъдат спокойни, а не да се затрудняват да търсят близките на умрелия сред хората, особено ако присъстващите са голям брой и близките не са малко. **Това може би е правилно виждане, но на мен не ми харесва тяхната постъпка.**"¹¹³
- 5- **Говоренето за неща от земния живот от следващите погребението е в противоречие с положението, на което трябва да бъде всеки следващ погребението от размишение върху случващото се и завръщането си [при своя Господар]**- защото днес човек следва погребението на друг, а утре останалите живи ще следват неговото погребение, и човека не знае кога ще бъде то. След това тази постъпка наранява сърцата на опечалените близки, роднини и приятели на умрелия. Някои от учените считат за нежелателно (мекрух) хората следващи погребението да говорят за земни неща или човек да седне до другаря си и да го разсмива и развеселява. **Поради тази причина Пейгамбера /саллеллаху алейхи уе селлем/ е сядал при своите сподвижници в гробищата, преди да бъде завършено вкопаването в гроба [, където се поставя тялото на мъртвеца], и им е говорил неща, които за били подходящи за този момент.** Предава се в Сахих Ел- Бухари, че Али ибн Ебу Талиб /радийеллаху анху/ е казал: „Бяхне на едно погребение при гробищата Гаркад¹¹⁴. Пророка /саллеллаху алейхи уе селлем/ дойде и седна, а ние насядахме около него. Със себе си носеше тояга, наведе главата си и започва да рови в земята с тоягата си...“ и споменава хадиса.
- Споменава се в книгата Муснед [на имам Ахмед ибн Ханбел] и в сунен Ебу Давуд и други сборници хадис от Ел- Бера ибн Аазиб /радийеллаху анху/, който е казал: **"Излязохме заедно с Пророка /саллеллаху алейхи уе селлем/ на погребение на един човек от енсарите [мединските вярващи], пристигнахме до гроба, а вкопаването за тялото все още не бе направено. Пратеникът на Аллах /саллеллаху алейхи уе селлем/ седна и ние седнахме около него, все едно на главите ти имаше прици¹¹⁵. Той вържеше в ръката си пръчка, с която ровеше в земята и рече: "Търсете убежище при Аллах от наказанието в гроба!", каза го два или три пъти."** След това Пратеника /саллеллаху алейхи уе селлем/ им разказал за положението на вярващия и положението на неверника при самата смърт и след нея. Това е велик и дълъг хадис. **Така ние от този хадис и хадиса от Али разбираме, че озаконеното за следващите погребение е да говорят за неща свързани със смъртта и това, което е след нея.**
- От тези два хадиса част от хората изхождат, че трябва да застанат пред останалите присъстващи и да проповядват с онова, което преценят за добре. Но това не е правилно виждане, защото Пророка /саллеллаху алейхи уе селлем/ не се е изправил прав да говори пред всички, а е споменал определени неща в седнало положение на хората, които са били около него. Поучаващия човек или ще

¹¹³ Това се отнася само, когато се спазва етиката описана в Исляма.

¹¹⁴ Гробищата до месджид Ен- Небеуи в гр. Медина.

¹¹⁵ Тоест от смирението и състраданието те са стоели с наведени глави и не са мърдали, все едно на тях е имало птици, които са се предпазвали да не прогонят.

замъчли, или ще говори за неща, които не са подходящи за ситуацията, или ще говори за неща подходящи за ситуацията, това последното се наблюдава от Пророка */саллеллаху алейхи уе селлем/*.

- 6- Оставането на семейството на умрелия въкъщи, за да посрещат хората желаещи да изкажат съболезнованията си, това не е известно при праведните предци-** поради тази причина част от учените ясно заявяват, че това е нововъведение. Споменава се в книгата Ел- Икна и тълкуванието й: "Не е желателно да се стои специално за тях – т.е. съболезнованията -, това е да застанат опечалените на определено място, за да им се изказват съболезнования." И когато писателя споменава за становището да се пригответи храна и да се даде на опечалените казва следното: "С това приготвяне се възнамерява, че храната се приготвя за семейството на умрелия, а не за хората, които ще се събират, защото ако е за това семейството се подкрепя в нещо, което не е редно, а именно да се събират хора при семейството на умрелия." Ел- Меруези предава от Ахмед: "Това е от делата на невежеството." И го е порицавал силно. След това спомена хадиса на Джерир ибн Абдуллах */радийеллаху анху/* и казал: "Ние считаме събирането на хора при дома на умрелия след погребението и приготвянето на храна от забранените неща при погребение." Ен- Неуеуи казва в "Шерх Ел- Мухезеб": "Що се отнася до заставането за изказване на съболезнования, Шафий, писателя на тази книга и останалите му последователи го определят като нередно. Това се споменава от Ебу Хамид в коментар, както и други от последователите на мезхеба споменават, че не е редно. Те казват: "Тоест [не е редно], да застанат за тях – т.е. за изказването на съболезнования -, като се съберат близките на умрелия в една къща, за да ги посещават и да изказват съболезнованията си." Те казват: "Близките трябва да отиват там където имат нужда и хората да им изказват съболезнования там където ги срещнат."

След това, отварянето на вратите от близките за да идват хората да изказват съболезнования е като да кажат с уста: "О, хора, нас ни застигна беда, елате и ни изкажете съболезнования..." И факта, че част от хората обявяват по вестниците местата на изказване на съболезнования е [така порицано] като все едно са го изrekli с език.

Нима от суннета е да се известява за смъртта, за да се изказват съболезнования? Нима не е задължение на човека да търпи и да се отдаде с търпение на отсъждането на Аллах и предопределеното от Него? Нима не е доброто в това да направи сполетялата го беда да бъде между него и Господаря му? Нима не е доброто в това да търси утеха при Всевишния Аллах от всяко нещастие? На някои места до такива крайности са стигнали, че разпъват палатки, нареждат кресла и осветяват със светлини, там се струпват много хора, от близо и от далеч, до такава степен, че човек не може да направи разлика, това изказване на съболезнования ли е или свадбено празненство?! Стига се още- още по далеч, някои хора наемат човек да чете Коран и му плащат въобразявайки си, че чете за душата на умрелия, въпреки че наематнето на такъв човек и плащането му са нелегални според Исляма. Четеца на Коран, който чете за да му бъде платено, за него няма награда [сеуаб]. Този вид наемане на четец е само прахосване на богатството и подкрепа към тези четци да продължават с този грях.

И ако някой попита: Нима не присъства от Пророка */саллеллаху алейхи уе селлем/*, че когато при него дошла вестта, че Джеафер и двамата му другари са били убити при Хайбер, той седнал в джамията показвайки, че е тъжен?

Отговора е: Да, така е. Но Пророка */саллеллаху алейхи уе селлем/* не е седнал, за да идват хората и да му изказват съболезнования. Поради тази причина до нас не е достигнал никакъв довод, че има дори един човек, който да е седнал до него и да му съчувства изказвайки съболезнованията си. Няма никакво доказателство да се отворят вратите на къщата и да се правят специални сбирки за изказване на съболезнования.

Що се отнася до известяването на смъртта чрез вестниците- ако има полза в това, например човека е имал взаимоотношения с много хора при покупко-продажба, тогава се позволява да се извести така за смъртта, за да може ако има задължения към някой, той да си ги потърси и да му бъдат изплатени [от неговото наследство или близките му] и т.н.. В такъв случай няма проблем за това.

Книгата е написана от Мухаммед Ес- Салих Ел- Усеймин

24/01/1418 по хиджра

Бележки на преводача:

Бисмилляхи- р- рахмани- р- рахиим!

Слава на Аллах и нека благословът и мирът бъдат над последния Пратеник Мухаммед, семейството, сподвижниците му и неговите последователи в праведността до Съдния ден.

Уважаеми читателю, погребалния ритуал в Исляма, който е одобрен и приет от Аллах е кратък, лесен, съдържателен и достатъчен. На нас хората не ни е дадено право да добавяме, премахваме и изменяме неща предписани от Аллах. Най-превъзходния човек за всички времена, най-обичания от Аллах, Пратеника Му Мухаммед */саллеллаху алейхи уе селлем/* е бил погребан по този начин, та кои сме ние та да разкрасяваме погребенията и да вкарваме материализъм в тях?! Според повелите на Аллах умрелия човек се изкъпва по определен начин наречен гусл, облича се в кефин [бял плат] по определен начин, отслужва му се дженазе намаз и се погребва. Това е ритуала според Исляма.

Но за съжаление има много погрешни традиции и вярвания, част от които са:

- 1- Да се чете Коран по време на погребението-** това е нововъведение. За тъй наречения "малък хатим" няма довод, а и според мезхеба следван в нашата страна е забранено да се чете Коран на гробищата, защото гробищата се считат според него за нечисто място, както се споменава в книгата Ел- Бедаиу Ес- Санаиу.
- 2- Да се раздава определена сума на всеки присъстващ под наименованието "кефарети" или с друго наименование-** за това няма довод и е нововъведение.
- 3- Да се облекат дрехи или костюм на умрелия вместо да се облече в кефин-** това не е прието от Аллах и не е според Неговите предписания, то е от забранените неща.
- 4- Да се поднасят цветя, венци, да се палят свещи и т.н.-** това не е одобрено според Исляма и не е присъщо за мюсюлманите.
- 5- Да се следва погребението от жени-** това не е според заръките и примера на Пратеника на Аллах Мухаммед */саллеллаху алейхи уе селлем/*.
- 6- Да се пита: "Правите ли му халал?"-** това е нововъведение- не се чака този момент, самия човек приживе трябва да си отдаде правата на хората, приживе трябва да се извиняваме и да си опрощаване едни на други.
- 7- Да се пита: "Ще се застъпите ли за него на Съдния ден?"-** това е престъпление към присъстващите, така те може да обещаят нещо пред Аллах, за което нямат възможност дадена от Аллах и да излъжат.
- 8- Да се присъства на погребението по неподходящо облечен начин според Исляма,** например да се виждат онези части от тялото на човек, за които Аллах е предписал да е харам [грях, забранено] да се показват пред чужди хора.
- 9- Да се разлепят некролози, да се изписват жалейки, да се слагат снимки на умрелия, било то на гроба, по некролози, по социалните мрежи или където и да било или да се слага черна панделка.** Още повече, ако умрелия не е облечен според повелите на Аллах на тази снимка или

- извършва грях, тази снимка остава траен грях след смъртта му, ако той приживе не се е покаял и поправил от него или Аллах не му е опростил.
- 10- Да се полива гроба с вода-** за това няма довод, на някои места в пустинята може би е правено само с цел да се схване пясъка, за да не бъде изравнен гроба с земята при вятър. Но ако няма такава нужда това не се прави, то не е от религиозните ритуали при погребението.
- 11- Да се постила нещо в гроба под умрелия, слама, одеално, да се слага възглавница и и т.н.-** това не е позволено, тялото на умрелия се слаха на пръстта. Позволява се да се подложи нещо само при крайна нужда, например вали с дни жъдж и гроба се пълни с вода, тогава се позволява тялото на умрелия да се постави на дървени скари и нещо подобно от естествени неща, за да не бъде във водата.
- 12- Да се погребва с ковчег и подобни на него неща-** това не е прието в Исляма, то се счита за забранено и грях.
- 13- Да се чете сура Ел- Фатиха за умрелия след дженазе намаза и т.н.-** за това няма довод и не е вършено от Пратеника */саллеллаху алейхи уе селлем/* и сподвижниците му.
- 14- Да се определя определено време за раздаване на садака [милостиня] за умрелия или да се определя определена храна да се готви и да се раздава например седем дена след смъртта и т.н.-** за всичко това няма довод и е в графата на нововъведенията в религията. Човек може да раздава садака под всякаква форма от позволените [халал] неща и по всяко едно време, но определянето на време, вид и начин на раздаване на садаката не е редно.
- 15- Да се огражда гроба, да се отлива цимент върху него, да се слагат изкуствени неща, да се насипва с камъчета, да се засяват цветя или дръвчета върху него, да се облицова с мрамор и други материали, да се огражда с ограда и т.н.-** всичко това е порицано от религиозна гледна точка на Исляма. Забранява се материализирането на гроба и влагането на средства в него по какъвто и да е начин. Гроба трябва да си остане както е с пръст и да се почиства през определено време. Всеки взел участие в застрояването на гроба, циментирането му, облицоването му и т.н. има грях, а ако му се плаща за тази работа, то парите изкарани от това му са харам.
- 16- Да се поставят скъпи плочи, луксозни, изрисувани, да се поставят снимки на тях, да се отличава гроба от останалите и т.н.-** всичко това е от порицаните неща в Исляма. Слагат се два камъка, при главата и при краката и според една част от учените се позволява да се напишат само инициалите или имената, за да може близките да се ориентират къде е гроба, а според друга и това е забранено, защото Пратеника */саллеллаху алейхи уе селлем/* е забранявал да се измазват гробовете, да се надписват и да се пише на тях. Не е редно един гроб да се отличава от другите, редно е гробовете да са еднакви.
- 17- Да застават хора от близките на умрелия на изхода на гробищата или на пътя на хората и да раздават разни неща като садака за умрелия-** това натоварва близките и няма основа в Исляма, то не е част от погребението.
- 18- Да се прави девир, или тъй наречения "искат"-** греховете не се плащат с пари, няма никакъв довод от Пратеника на Аллах */саллеллаху алейхи уе селлем/*, че е озаконено да се прави това нещо, то е от тежките нововъведения в Исляма, за които няма довод.

- 19- Да се правят определени сбирки като възпоменания и т.н. в оптрделно време, например на петдесет и втория ден, на една година от смъртта и т.н.-** за това няма никакви доводи и влиза в нововъведенията, садака за умрял може да се даде под всякаква форма по всяко време, но определянето на начин, време или място го прави нововъведение.
- 20- Да се завъртат гробовете в друга посока а не към кибле-** това не е според примера на Пратеника */саллеллаху алейхи уе селлем/* и не е редно. Умрелия се спуска в гроба с дясното му рамо към кибле след това във вкопаното място в гроба за тялото се слага така, че да легне на дясната страна и да бъде с гърди и лице към кибле.
- 21- Да се поставят чаши с вода или храна на гроба-** това не е редно, умрелия няма нужда от вода, душата му вече е в друг свят наречен задгробен [берзех] и не е редно да се поставят каквито и да е неща на гроба, още повече както се наблюдава алкохол и запалени цигари и т.н. Не разпространявай греха, който твоят близък е извършвал приживе след смъртта му, за да не остане за него траен грях след смъртта му.
- 22- Да се пита по време на погребението: "Как го познавате този човек?"-** това не е редно и не е одобрено от религиозна гледна точка.
- 23- Да се оставя лампа да свети в къщата или стаята където е умрял или да се оставя чаша с вода-** това не е одобрено, вярването, че душата се връща в къщата не е подкрепено с довод и противоречи на хадиса от Пратеника */саллеллаху алейхи уе селлем/*, в който се споменава, че след погребението душата бива върната в гроба при тялото и там или бива в блаженство или бива наказван човека.
- 24- Да се погребат двама или повече в един гроб, да се изкопава стар гроб, да се събират останките встрани и да се погребва друг човек в него-** това не е според повелите в Исляма и не се позволява, гроба си е на човека погребан в него и ние нямаме право да погребваме друг в него.
- 25- Да се произнася слово и да се споменават добрите качества на умрелия-** това не е от Исляма и традицияна на мюсюлманите, то не е одобрено в религията на Аллах.
- 26- Да се обявява за смъртта на минарето и чрез четенето на "сая"-** няма никакъв довод за тъй наречената сая и не е редно да се оповестява смъртта по говорителите на минаретата.
- 27- Да се слага в гроба написан или принтиран лист с неща на арабски, османски или друг език, или с различни фигури-** това дело няма нищо общо с Исляма и не е редно да се извършва.
- 28- Да се произнася намерението за дженазе намаза с думи-** за това няма довод, възнамеението е в сърцето, погрешно е да се изговаря с думи.
- 29- Да се слагат три кърпи в табута и да се раздават на определени хора-** това не е част от погребението и няма довод за него.
- 30- Да се покрива умрелия с покривало, на което има написани айети или части от Корана-** това е нередна и порицана практика от Исляма. Корана е низпослан от Аллах, за напътствие за хората, за да се чете, разбира, спазва, наизустява и прилага. Не е от уважението към Словата на Аллах да се постъпва с тях по този начин. Във всички случаи е порицано това дело, но ако се прави с убеждение, че тези написани айети ще пазят умрелия или ще му са от полза, тогава е още по- порицано. Умрелия може да се покрие с капак на табута или с друго- обикновено платно, или с одеално, на което няма написани части от Корана. Също така не трябва да има изображения на удошевени неща, като на животни например.

Това са част от нещата, които се наблюдават в нашата страна и нямат основа в чистата- съвършена религия на Аллах, която е далеч от разточителство, отекчаване, излишност, надменност, безмисленост, материализъм и т.н. Моля Всевишния Аллах да направи тази книжка и превода ѝ да бъдат в полза на вярващите и на всеки един искрен мюсюлманин следващ примера на Пратеника на Аллах */саллеллаху алейхи уе селлем/*.

Слава на Аллах, Господаря на световите и нека благословът и мирът да бъдат над последния Пратеник Мухаммед, семейството и всичките му сподвижници.

Съдържание

- 1- Това, което трябва да извърши човека намиращ се до умиращ и становището за четенето на сура „Я- Син“ при умирация
- 2- Становището за известяване на смъртта, за да се съберат повече хора за дженазе намаз.
- 3- Начина на измиване на умрял човек и задължението на търсещите знание по отношение на това
- 4- Начина на изпълнение на намаз за умрял човек
- 5- Становището за отлагане на изпълнението на дженазе намаза с цел да се съберат близките
- 6- Озаконено ли е да се отслужва дженазе намаз, когато тялото на умрелия не е налично
- 7- Кой има най- голямо право да застане да води дженазе намаза
- 8- Когато има няколко умрели човека, тогава как трябва да се подредят пред Имама
- 9- Къде застава Имама при изпълнението на дженазе намаза
- 10- Становището за съобщаване на името на умрелия при дженазе намаза
- 11- Начина на изпълнение на дженазе намаз при наличието на няколко умрели човека едновременно
- 12- Наличието на много редици за изпълнение на дженазе намаз говори ли за превъзходство
- 13- Становището за четене на айети след сура Ел- Фатиха по време на дженазе намаза
- 14- Начина на изпълнение на дженазе намаз за малко дете
- 15- Становището за четенето на сура Ел- Фатиха по време на дженазе намаз
- 16- Начина на присъединяване към дженазе намаза заедно с имама, когато са изпуснати текбири или един от тях, и как се допълват?
- 17- Времената, в които ни е забранено да отслужваме намаз на умрелите
- 18- Какво е становището хората да се изправят за изпълнение на дженазе намаз преди да бъдат поставени умрелите за намаза?
- 19- Заставането на близките или хората, които носят умрелия вдясно от Имама по време на дженазе намаза- има ли това довод в Исляма?
- 20- Становището за дженазе намаз на пометнат плод?
- 21- Озаконено ли е главата на умрелия да се поставя откъм дясната страна на имама по време на дженазе намаза?
- 22- Онзи, който е пристигнал при заравянето но не е заварил дженазе намаза, за него има ли награда от погребението?
- 23- Позволено ли е за онзи, който е пропуснал изпълнението на дженазе намаза да го отслужи на умрелия при гроба му?
- 24- Не си отслужил задължителния намаз, но вече е време за изпълнение на дженазе намаза, какво трябва да направиш?
- 25- Становището за изпълнение на дженазе намаз на умрял човек, който не е изпълнявал задължителния намаз или хората се съмняват дали го е изпълнявал или не се знае положението му?
- 26- Поставянето на условие при отправянето на дуа за умрелия по време на дженза намаза?
- 27- Кое е по- превъзходно, да се носи умрелия на рамената или да се закара с превозно средство?
- 28- Какво означава ет- тербия по време на носетето на умрелия?

- 29- Кога сяда онзи, който следва погребението до гробищата?
- 30- Позволено ли е да се изчаква с погребението ако има група хора, които ще му ослужат дженазе намаз?
- 31- Страната, от която се спуска умрелия в гроба.
- 32- Становището за покриването на гроба на умряла жена при спускането ѝ в гроба.
- 33- Повишаване на глас при заравяне на мъртвеца.
- 34- Становището за отправяне на поучение при вкопаването на гроба за тялото на умрелия и постоянството в това?
- 35- Становището за влизането на човек с десния крак в гробищата и излизането с левия
- 36- Озаконената дуа при заравянето на мъртвеца с пръст
- 37- Начина на отправяне на съболезнования
- 38- Становището за ръкуване при изказване на съболезнования
- 39- Кое е времето за изказване на съболезнования?
- 40- Позволено ли е да се изказват съболезнования преди да бъде погребан умрелия?
- 41- Становището да се отиде специално за изказване на съболезнования и да се ходи към семейството на умрелия, в техния дом?
- 42- Становището относно това мъртвеца да е с главата напред при носенето
- 43- Да се хвърлят три шепи пръст при главата на умрелия, това има ли основа в религията?
- 44- Становището на напоянето [телкин] на умрелия след като вече е погребан
- 45- Становището за това да се иска от присъстващите да свидетелстват за умрелия преди да бъде погребан
- 46- От суннета ли е да се поставят сурови неща от клони и подбни върху гроба?
- 47- Мнението на шейха относно избързването с поставянето на умрелите пред Имама непосредствено след даването на селям при задължителния [фард] намаз
- 48- Позволено ли е за най- близкия на умрелия да търси от присъстващите на погребението да направят халал на мъртвеца [да му опростят, да го извинят]?
- 49- Видовете посещения на гробищата
- 50- Становището за обръщането към кибле, когато се дава селям на умрелия
- 51- Как е суннета, човек да поздрави умрелите със селям само при влизане в гробищата или дори и при преминаване покрай тях?
- 52- Забранените неща за жената по време на траур
- 53- Становището за оставане на жената в дома, в който е бил, когато до нея е достигнала вестта за смъртта на съпруга ѝ
- 54- Становището за посещението на гробищата от жени
- 55- Спада ли скърбната вест в списанията към забранените начини за известяване на смъртта
- 56- Суннет ли е да се изказват съболезнованията на друго място, а не в дома?
- 57- Становището за конкретизирането на двата байряма и на петъчния ден за посещение на гробищата?
- 58- Разликата в това жената да посещава гроба на Пророка /саллеллаху алейхи уе селлем/ и други гробове
- 59- Становището за надписването на гробовете и обозначаването им с различни цветове
- 60- Становището за честото посещаване на гробината на хора, които са известни със своята праведност
- 61- Позволено ли е да се споменават злините на умрелия?

- 62- Становището за поставянето на кадифено парче плат в гроба на умрелия
- 63- Има ли довод, че сподвижниците са възбранили на Шекуан поставянето на кадифено парче плат?
- 64- Какво се има предвид със „следващия определен срок“ в хадиса, който се предава от Муслим- хадиса, който разказва как меляйкетата всемат душата на вярващия и на неверника?
- 65- Дали майката на Пророка */саллеллаху алейхи уе селлем/* ще бъде в огъня?
- 66- Становището за вървенето между гробищата с чехли
- 67- Съчетанието на това, че Пророка */саллеллаху алейхи уе селлем/* е учел Айша на дуата за посещение на гробища и забраната да се посещават гробищата от жени
- 68- Има ли нещо, което да доказва, че не са със задължителен характер думите на Пратеника */саллеллаху алейхи уе селлем/*: **„Напомняйте на тези сред вас, при които настъпва смъртта да казват: „ля иляхе илляллах.“**
- 69- Дали духа [рух] всъщност е душата [нефс]?
- 70- Какво се има предвид с „ризница от краста“ в хадиса?
- Други постановления касаещи погребенията
 - Бележки на преводача
 - Съдържание.